

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Studijní program: 6208 N Ekonomika a management

Studijní obor: Strukturální politika EU a rozvoj venkova

Kvalita života venkovské populace

Vedoucí diplomové práce
doc. Ing. Ivana Faltová Leitmanová, CSc.

Autor
Bc. Lenka Zajíčková

2013

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Bc. Lenka ZAJÍČKOVÁ
Osobní číslo: E11486
Studijní program: N6208 Ekonomika a management
Studijní obor: Strukturální politika EU a rozvoj venkova
Název tématu: Kvalita života venkovské populace
Zadávací katedra: Katedra ekonomiky

Zásady pro vypracování:

Cíl práce:

Na základě analýzy vybraných segmentů kvality života porovnat kvalitu života ve vybraném venkovském území, resp. ve vybrané venkovské obci s kvalitou života za Českou republiku jako celek

Osnova:

1. Literární rešerše
2. Přístupy k vymezení kvality života
3. Charakteristika vybraných území, resp. obcí, ve kterých bude zkoumána kvalita života
4. Objektivní a subjektivní pohledy na kvalitu života ve vybraných územích, resp. obcích
5. Srovnání kvality života ve vybraném území, resp. obcích a v celé České republice
6. Identifikace příčin rozdílů v kvalitě života na zkoumaných úrovních

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: 40 - 50 stran

Forma zpracování diplomové práce: tištěná

Seznam odborné literatury:

- NOVÁČEK, P.; MEDERLY, P.; TOPERCER, J.: Indikátory kvality života a udržitelného rozvoje. Praha, UK FSV CESES 2004
POSPĚCH, P.; DELÍN, M.; SPĚŠNÁ, D.: Quality of life in Czech rural areas. Brno, Ústav zemědělské ekonomiky a informací, 2009
VAĎUROVÁ, H.: Kvalita života: teoretická a metodologická východiska. Brno, Masarykova univerzita, 2005
BRERETON, F.; BULLOCK, C.; CLINCH, P. J. AND SCOTT, M.: Rural change and individual well-being: the case of Ireland and rural quality of life European Urban and Regional Studies April 2011

Vedoucí diplomové práce: doc. Ing. Ivana Faltová Leitmanová, CSc.
Katedra ekonomiky

Datum zadání diplomové práce: 12. února 2012

Termín odevzdání diplomové práce: 30. dubna 2013

doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.

děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDEJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentova 13 (59)
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Ivana Faltová Leitmanová, CSc.

vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 12. března 2012

Prohlašuji, že v souladu s § 47 zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě Ekonomickou fakultou – elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Dne 26. 04. 2013

Lenka Zajíčková

Ráda bych poděkovala vedoucí své diplomové práce doc. Ing. Ivaně Faltové Leitmanové, CSc. za odbornou pomoc, metodické pokyny a cenné rady poskytované při zpracování této práce a neméně také za její čas, který této práci věnovala.

Obsah

Obsah.....	1
1. Úvod.....	2
2. Kvalita života.....	4
2.1. Definice kvality života	4
2.2. Subjektivní a objektivní aspekt kvality života.....	7
2.3. Indexy.....	8
3. Venkov	13
3.1. Venkovské sídlo.....	14
3.2. Vymezení venkova, venkovských sídel	15
3.3. Typologie venkova a venkovských obcí ČR	17
4. Metodika.....	22
5. Charakteristika vybraných obcí	26
5.1. Bělčice.....	26
5.2. Hvožd'any	31
5.3. Mladý Smolivec	36
6. Objektivní pohled na kvalitu života ve vybraných obcích.....	41
6.1 Analýza vybraných charakteristik	41
6.2 Srovnání dílčích aspektů	50
7. Subjektivní pohled na kvalitu života ve zkoumaných obcích	53
7.1. Charakteristika respondentů	53
7.2. Hodnocení aspektů života na venkově.....	56
8. Srovnání kvality života ve vybraných obcích a v České republice jako celku	62
9. Závěr	65
10. Summary.....	69
Seznam použitých zdrojů	70

1. Úvod

Zaobírání se kvalitou života započalo v druhé polovině minulého století, kdy po dlouhém období nejistoty a světových válek společnost dosáhla jisté míry stability a mohla se oprostit od elementárního strachu o život samotný a zaměřit svůj pohled na jeho kvalitativní stránku.

Rostoucí zájem o kvalitu života je spjat se snahou o jeho kvantifikaci, vytvoření indikátoru, schopného zachytit úroveň kvality života. Touto myšlenkou se zabývají nejen ekonomové, ale i filosofové, sociologové a další vědní disciplíny.

Multidisciplinárnost a multidimenzionalita komplikují možnost elementárně definovat a vysvětlit pojem kvality života. Je možné jej chápat, jako vzájemnou interakci prostředí, v němž se jedinec nachází a subjektivních pocitů, které v něm jeho okolí zanechává.

K hodnocení a deskripci kvality života dochází, jak v rovině globální, tak v rámci jednotlivých států, ale i na úrovni regionální. Přenesení pozorování kvality života do roviny menších územních celků s sebou přináší možnost detailnějšího hodnocení disparit, které je pak zásadní při hledání nových, efektivních cest k udržitelnému rozvoji.

Zmírnění regionálních disparit, zvýšení životní úrovně a zlepšení kvality života obyvatel venkova, je součástí politiky Evropské unie, České republiky, i jednotlivých územních samosprávných celků.

Vymezení venkovské oblasti, analýza podmínek života na venkově, poskytuje cenné podklady pro následný rozvoj daného území.

Tato práce se zabývá zkoumáním kvality života venkovské populace ve třech vybraných obcích a komparací podmínek pro život v těchto oblastech.

Úvodní kapitola práce bude věnována kvalitě života a venkovu obecně. Po definování pojmu kvality života, bude uveden výčet jednotlivých indexů hodnocení kvality života pro různé úrovně. Následně dojde k vymezení venkova a seznámení s nejvýznamnějšími typologiemi používanými na území ČR.

V praktické části budou charakterizovány venkovské obce Bělčice, Hvožd'any a Mladý Smolivec. Na základě vybraných statistických dat bude nejprve provedena demografická charakteristika, kterou doplní finanční ukazatele pro dané obce, získané ze závěrečných účtů pro roky 2001 a 2011.

Za pomocí indikátorů kvality života bude nastíněn objektivní pohled na kvalitu života v daných obcích. Provedená komparace bude vycházet ze získaných statistických dat. Za pomoci analýzy budou identifikovány příčiny rozdílu v kvalitě života v jednotlivých obcích.

V pořadí třetí oddíl praktické části bude zaměřen na subjektivní stránku kvality života venkovské populace. Vstupní data budou vycházet z dotazníkového šetření, které bude za tímto účelem provedeno. Výstupem bude analýza vnímání života na venkově respondenty ze zkoumaných obcí.

Praktickou část uzavře srovnání kvality života ve vybraných obcích a celé České republice.

Závěr práce je věnován shrnutí poznatků získaných v rámci předchozích kapitol a identifikaci příčin rozdíl v kvalitě života na zkoumaných úrovních.

2. Kvalita života

Zájem o kvalitu života je dle Pacioneho [1] charakteristický pro současnou společnost. Společenské komentáře všeho druhu překypují články o kvalitě moderního života. Příčinou stoupajícího zájmu o toto téma je paradox blahobytu převládající v moderní společnosti, ve které nárůst zájmu o kvalitu života roste úměrně s technologickým pokrokem a růstem příjmů.

2.1. Definice kvality života

Ira, Andráško [2] označují za stěžejní úskalí problematiky kvality života nejednotnost a komplikovanost z terminologického hlediska.

S čímž souhlasí Heřmanová [3], avšak spatřuje kontroverznost tématu v neexistenci jednotné definice kvality života a jednoznačnosti.

Vedle pojmu „quality of life“ (kvalita života) totiž, dle Heřmanové [3] existuje celé řada souvisejících nebo souřadných pojmů, které jsou velmi často využívány jako synonyma, i když ani jejich přesný význam není dosud zcela dostatečně definován. Jako příklad uvádí pojmy „social well-being“ (sociální pohoda), „well-being“ (pocit pohody), „subjective well-being“ (individuální stav pohody), „social welfare“ (sociální blahobyt), „human development“ (lidský rozvoj), „standard of living“ (životní úroveň), popř. „happiness“ (štěstí), „health“ (zdraví), „wealth“ (bohatství), „satisfaction“ (spokojenost) aj.

Kvalita života je předmětem široké mezinárodní diskuze. Jak uvádí Šalgovičová [4] jednotlivé vědecké disciplíny vnímají kvalitu života odlišně. Vymezení kvality lze pojmut mnoha způsoby. Dle Šalgovičové [4] počíná definice kvality života u vágního konstatování, že se jedná o „schopnost vést kvalitní život“, přes elementární a strohé vymezení kvality života jako souhrnu znaků nebo vlastností člověka nebo společnosti projevujících se ve třech oblastech: zdraví, vzdělání, kupní síla člověka (společnosti), od kterého lze přejít k sofistickovanému vymezení zdůrazňujícímu naplnění osobních cílů, štěstí a spokojenost, případně sociální užitek a preference.

Potůček a kolektiv [5] chápe kvalitu života jako vzájemné spolu působení hlavních aspektů života, jež se podílejí na uspokojování materiálních a duchovních potřeb člověka.

Obrázek 1: *Kvalita života*

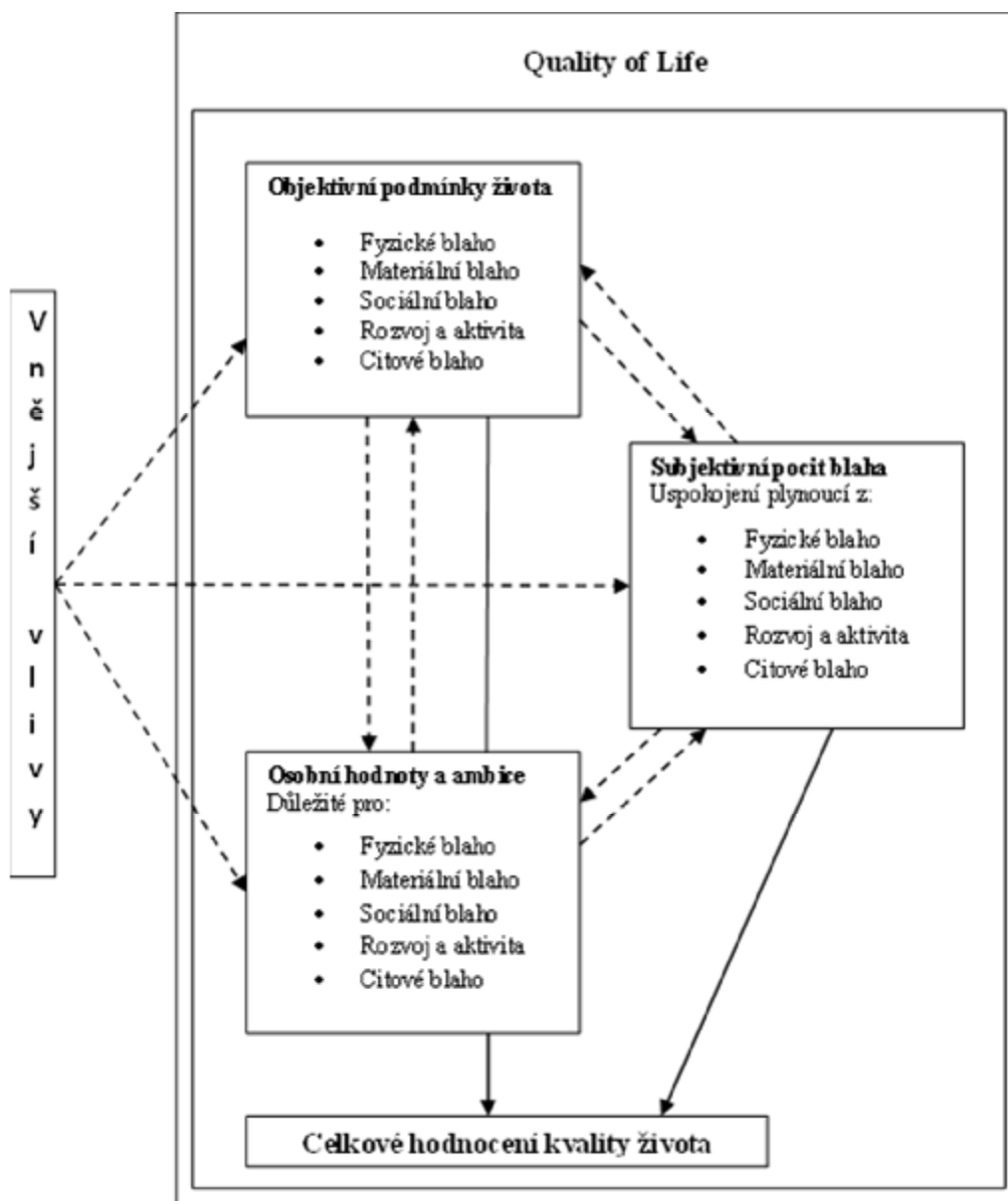
Zdroj: Blažej, A. (2005) [6]

Kolektiv autorů Cagliero, Cristiano, Pierangeli, Tarantioli [7] definují kvalitu života jako funkci životních podmínek lidí, která má samozřejmě svou ekonomickou dimenzi, ale také zahrnuje sociální vztahy, zdraví a udržitelný rozvoj prostředí, na kterém jsou závislé.

Tuto definici rozvíjí Šalgovičová [4], která rovněž spatřuje kvalitu života jako výsledek životních podmínek, avšak člení podmínky života na objektivní, tedy podmínky pro dobrý život a na druhou stranu staví subjektivní prožívání dobrého života.

Felce, Perry [8] doplňují objektivní deskriptory a subjektivní hodnocení fyzického, materiálního, sociálního a emočního blaha společně s mírou osobního rozvoje a smysluplnou činností, přičemž vše je váženo individuální sadou hodnot. Kvalitu života pak definují jako všeobecné blaho.

Obrázek 2: Model kvality života

Zdroj: Felce, D.; Perry (1995) [8]

Liu [9] zdůrazňuje subjektivní stránku kvality života, která pro jednotlivce ztělesňuje souhrn naplněných „tužeb“, které jej uspokojují.

U jednotlivých definic je možné spatřovat odlišnosti, jež závisí na úhlu pohledu každého z autorů.

Dle Iry, Andráška [2] představuje koncepce kvality života perspektivní možnost integrované interpretace prostorových struktur. Kde při výzkumu na lokální úrovni je

využito objektivních a subjektivních indikátorů, které zdůrazní místní zvláštnosti a problémy.

2.2. Subjektivní a objektivní aspekt kvality života

Andráško [10] uvádí, že ačkoliv převládá všeobecná nejednotnost ve zkoumání kvality života, lze u vybraných aspektů hovořit o jistém názorovém konsensu. Za nejdůležitější z nich Andráško [10] považuje vcelku široce akceptovaný předpoklad existence dvou základních dimenzí kvality života:

- Subjektivní (individuální, osobní, soukromé)
- Objektivní (veřejné, společenské, environmentální)

Šalgovičová [4], Felce, Perry [8] a Andráško [10] shodně chápou kvalitu života jako výsledek vzájemné interakce mezi vnějšími vlivy a vnitřním „prostředím“ člověka.

2.2.1. Objektivní aspekt

Andráško [10] shrnuje objektivní dimenzi kvality života jako (externí) podmínky a vlivy okolního prostředí a životních okolností na život člověka. Jak Šalgovičová [4] dodává, objektivní stránka souvisí s naplněním sociálních a kulturních potřeb v závislosti na materiálním zabezpečení, společenském uznání jednotlivce a fyzickém zdraví.

Při deskripci objektivní kvality života jsou dle Šalgovičové [4] využity indikátory zahrnující oblast demokracie, ekonomické spravedlnosti, zdraví, vzdělání a bezpečnosti.

2.2.2. Subjektivní aspekt

Šalgovičová [4] tvrdí, že subjektivní kvalita života je o dobrém životním pocitu, pohodě a spokojenosti s věcmi okolo nás.

Ira a Andráško [10] dodávají, že zásadní pro subjektivní dimenzi jsou individuální názory, postoje, systém hodnot a schopnost adaptace každého jedince.

Pro zachycení této dimenze kvality života jsou využívána tzv. „měkká data“ získaná díky průzkumům veřejného mínění.

Jak uvádí Šalgovičová [4], při zkoumání kvality života je nezbytné neomezovat indikátory pouze na ekonomické, ale je třeba se zaměřit i na demografické,

zdravotnické, ekologicko-environmentální, sociálně-politické, legislativní a psychologické, tak aby byl zachycen materiální, duchovní, společenský a kulturní aspekt fenoménu kvality života.

2.3. Indexy

Indexaci kvality života je nezbytné provádět na všech úrovních, ať už se jedná o globální, národní či regionální, je zásadní pro další rozvoj území.

2.3.1. Makroúroveň

Hrubý domácí produkt (HDP)

Pro zachycení pokroku vlády mnohých zemí používají hrubý domácí produkt, přičemž dle Bašičina [11] se tato praxe stala v posledních letech předmětem tvrdé kritiky. Za důvod označuje degradaci životního prostředí.

Pacione [1] dodává, že kvalita života není nevyhnutelně jednoduchou funkcí hmotného bohatství. Uvědomění si tohoto faktu a zaregistrování významnosti ostatních faktorů týkajících se sociálního, politického a environmentálního zdraví země, nasměrovalo společnost k vytváření nových indikátorů, jež by lépe zachytily celkový stav země a blahobytu občanů.

HDI

Za celosvětově nejznámější ukazatel kvality života je považován Index lidského rozvoje (HDI), jenž je od roku 1990 pravidelně vyhodnocován v rámci Programu rozvoje OSN. Základní komponenty lidského rozvoje vstupující do výpočtu HDI jsou očekávaná délka života, gramotnost, přístup ke vzdělání a hrubý domácí produkt. [12]

Dle konstatování Potůčka a kol. [5] je cílem HDI pomocí jediného ukazatele vymezit dosažený stupeň lidského rozvoje v jednotlivých členských zemích OSN a vzájemně jej porovnat.

Index ekonomického blahobytu (Index of Economic Well-being)

V roce 1998 vypracovalo Středisko pro studium životní úrovně (Center for the Study of Living Standards) v Kanadě metodiku výpočtu Indexu ekonomického blahobytu, která zahrnuje čtyři následující tematické okruhy ekonomického blahobytu:

- spotřeba na obyvatele,
- čistá společenská akumulace zásob produktivních zdrojů,
- rozdělení příjmů,
- ekonomická bezpečnost. [13]

Index šťastné planety (Happy planet Index – HPI)

Index šťastné planety vyjadřuje průměrné množství let šťastného života produkovaného (poskytovaného) danou společností, státem nebo skupinou států na jednotku spotřebovaných zdrojů. Jedná se vlastně o vyjádření efektivnosti s jakou země přeměňují vyčerpatelné zdroje Země na blahobyt (resp. Dlouhý a šťastný život) svých občanů. [13]

HPI se skládá z 3 indikátorů: ekologické stopy, životní spokojenosti a očekávané délky života. [13]

Index kvality života

Zpravodajské oddělení časopisu The Economist vyvinulo Index kvality života, který je metodologicky významný tím, že spojuje výsledky výzkumu, které hodnotí subjektivně vnímanou spokojenost s životem (life satisfaction) s objektivními indikátory kvality života. V roce 2005 byl index vyhodnocen pro 111 zemí. [13]

2.3.2. Národní úroveň

Oproti makroúrovni je vyjádření kvality života na úrovni států více podrobné. Koncepce indikátorů zahrnuje detailnější přístup ke zkoumání kvality.

Index udržitelnosti a kvality života (Index KUŽ)

Index udržitelnosti a kvality života byl představen Potůčkem a kol. [5] v roce 2002. Dle kolektivu Mederly, Topercer, Nováček [12] bylo cílem tohoto indexu hodnocení sociálních a ekonomických souvislostí vývoje české společnosti v uplynulých letech a nastínění pravděpodobných trendů pro nejbližší období na základě statistické analýzy dostupných statistických dat.

V rámci Indexu KUŽ jsou dle Potůčka a kol. [5] vymezeny čtyři hlavní oblasti kvality života – společensko-politická, sociální, ekonomická a environmentální.

Tabulka 1: Složení indexu KUŽ

Společensko-politická oblast	A – Mezinárodní postavení ČR B – Vnitřní bezpečnostní a politicko-spoločenská situace
Sociální oblast	C – Demografický vývoj D – Životní úroveň obyvatel E – Zdravotní stav obyvatel a zdravotní péče G – Přístup k informacím, informatizace
Ekonomická oblast	H – Výkonnost ekonomiky a ekonomický rozvoj I – Zadluženost a saldo ekonomiky J – Vybrané ekonomické indikátory
Environmentální oblast	K – Spotřeba přírodních zdrojů, eko-efektivita L – Kvalita životního prostředí

Zdroj: M. Potůček a kol. (2002) [5]

2.3.3. Regionální úroveň

Regionální index kvality života

Kolektiv Mederly, Topercer, Nováček [12] shledává jeden index na národní úrovni pro vyspělé státy nedostačující a z hlediska udržitelného rozvoje považuje za nezbytnou existenci indexu na regionální úrovni, která by umožnila komparaci meziregionálních disparit.

Potůček a kol. [5] sestavil regionální index lidského rozvoje (kvality života) ČR, který zachycuje 3 hlavní oblasti lidského rozvoje (dle UNDP) specifikované v rámci jednotlivých problémových okruhů.

Tabulka 2: Struktura regionálního indexu kvality života

Lidský rozvoj (kvalita života)	A Předpoklady pro dlouhý a zdravý život	A11 Demografické předpoklady
		A12 Zdraví a bezpečnost obyvatelstva
		A13 Kvalita životního prostředí
	B Předpoklady pro tvořivý život s dostatečným vzděláním	B11 Úroveň školství a vzdělanost obyvatel
		B12 Rodina a sociální soudržnost
		B13 Práce a možnosti společenského uplatnění
	C Předpoklady pro přiměřenou životní úroveň	C11 Ekonomická výkonnost regionu
		C12 Sociální status obyvatel

Zdroj: Mederly, P.; Topercer, J.; Nováček, P (2004) [12]

Dnešní moderní svět si žádá neustálé zdokonalování nástrojů měření kvality života, jak uvádí Bašičin [11] technologický pokrok a globalizace v dnešním světě

fundamentálních změn vyvolává tlak na zdokonalení samotné koncepce kvality života. Na základě čehož dochází k nepřetržitému rozšiřování souboru faktorů a podmínek, které tento fakt reflektují.

Tabulka 3 dle Yassina [14] srovnává jednotlivé studie kvality života provedené v posledních dvou dekadách, jak na lokálních, tak i v rámci národní úrovně. Představené výzkumy uvádějí rozličné aspekty kvality života na venkově.

Tabulka 3: *Zkoumané aspekty kvality života*

Jméno výzkumníka / organizace	Použité aspekty (ukazatele) kvality života
Athiyaman and Walzer (2008)	Vzdělání, zdraví, parky a rekreace, nízká kriminalita, pracovní příležitosti
Malaysian Quality of Life Index (=MQLI), (2004)	Příjem a přerozdělování, pracovní život, doprava a komunikace, vzdělání, bydlení, životní prostředí, rodinný život, sociální zapojení, veřejná bezpečnost, dovolená a volný čas
The West Wiclow Rural Communities Consultation Project (2004)	Doprava, dětská hřiště, dostupnost zdravotní péče, bezpečnost silničního provozu, životní prostředí, vzdělávání a odborná příprava, informační a poradenské služby, podpora lokální dobrovolných složek
Bloom et al. (2001)	Zdraví, vzdělání a výživa, rozvoje venkovské infrastruktury a finančních institucí, podpora zapojení obyvatel venkova do politického procesu a zlepšování postavení žen
Malaysian Quality of Life Index (=MQLI), (1999)	Příjem a přerozdělování, pracovní život, doprava a komunikace, zdraví, vzdělání, bydlení, životní prostředí, rodinný život, sociální zapojení a veřejná bezpečnost
Department for International Development (1999)	Lidský kapitál (zdroje), sociální kapitál, přírodní zdroje, fyzický kapitál a finanční zdroje
Felce and Perry (1995)	Fyzické blaho, materiální blaho, sociální blaho, rozvoj a aktivity, finanční zdroje.
Barnard and Van der Merve (1990)	Sociální funkce, vybavení (služby), bydlení, standard bydlení, demografická měření, sociální měření.

Zdroj: Yassin Md, S. (2011) [14]

Yassinův [14] souhrn představil rozsáhlý komplex ukazatelů kvality života, které mohou být v rámci hodnocení života na venkově pozorovány. Z hlediska kvality života na českém venkově jsou dle Šimkové [15] zásadními faktory vybavenost venkovských obcí, jejich dopravní dostupnost, možnosti kulturního a společenského využití, kvalita sociálních služeb, pocit bezpečí a životní prostředí.

Šimková [15] a Holátová, Řehoř [16] se shodují na zásadním významu kvality života pro regionální rozvoj ve venkovských oblastech.

Dle Šimkové [15] venkov ztělesňuje v mnoha zemích méně rozvinutou oblast sužovanou četnými problémy.

Při utváření strategických rozhodnutí je podle Holátové, Řehoře [16] zásadní reflexe současného stavu vzhledem k perspektivním možnostem regionálních a venkovských oblastí v regionálním udržitelném rozvoji, konkurenceschopnosti a zaměstnanosti.

3. Venkov

Venkovský prostor představuje velmi heterogenní a mnohotvárné území s regionálními rozdíly, které se projevují nejen v rozdílných přírodních podmínkách, ale zejména v sociálně ekonomických a demografických odlišnostech spojených s rozdílnou ekonomickou výkonností. [17]

Dle Majerové [18] je venkov obecně vymezován jako řídko osídlený prostor, ve kterém má důležitou funkci zemědělství.

Z hlediska demografického je podle Maříkové [20] venkov vymezen nízkým počtem a hustotou obyvatel, z hlediska urbanistického specifickým typem zástavby, z hlediska sociologa například jiným způsobem života.

Perlín [19] jej definuje jako prostor, který zahrnuje jak krajinu, tak i venkovská sídla. Přesněji tedy venkov integruje jak nezastavěné území, tak i zastavěné území malých sídel – vesnic.

Jako prostor venkov též chápou Kuldová, Kučera [21] a rozvíjejí myšlenku různých pohledů na vymezení tohoto prostoru a jeho význam. Zdálo by se tedy, že existuje jakási entita, jedinečný prostor, jeden venkov.

Na venkov Kuldová, Kučera [21] nahlíží z různých úhlů a v odlišných souvislostech na základě čehož vymezují venkov jako:

- a) neměstský prostor – zřejmě nejobvyklejší vymezení venkova vychází ze snahy o jeho odlišení vůči městu. Za tímto účelem jsou používány především normativní ukazatele například hustota zalidnění, velikost obce či její části.
- b) krajina – venkov se stal jakousi alternativou k uzavřenému a neměnnému městskému prostředí, ideálem volně prostupného prostoru s dalekými výhledy a bohatou scénérií. Pro tuto domnělou prostupnost a otevřenost je pak venkov ztotožňován s pojmem krajina.
- c) prostor zemědělské výroby – jedním z kritérií vymezení venkova je zaměstnanost v primárním sektoru hospodářství, tedy v zemědělství, lesnictví a rybolovu. Z tohoto důvodu se vytváří zkreslená představa, že mimo město převažuje v ekonomických aktivitách právě zemědělství. To je však pouze

subjektivní dojem obyvatel měst, související se specifickým charakterem prostředí, ve kterém přebývají.

- d) Životní styl – s přibližováním venkova městu a města venkovu je otázkou, zda se dnešní česká venkovská společnost ještě vyznačuje odlišným životním stylem ve smyslu jiného žebříčku hodnot, nebo se už jedná pouze o nutnost vycházející z odlišných možností.
- e) prostor rekreace a odpočinku – vznik idealizované představy venkova, jako místa ke klidnému, bezproblémovému, nenáročnému životu. Nový fenomén „volného času“ vedl k poptávce po rekreaci, a to zejména v klidném prostředí v zeleni. A tak začal venkov poprvé v dějinách plnit rekreační funkci pro širší vrstvy obyvatel. [21]

3.1. Venkovské sídlo

Vymezení venkovských sídel je dle Perlína [19] možné z následujících hledisek:

- a) Urbanistické – venkovské sídlo je vymezeno jako sídlo s typickou urbanistickou strukturou nízkopodlažní zástavby s vysokým podílem rodinných domů s málo vyvinutou uliční sítí s dominantním prostorem návsi jako společenského a kulturního centra sídla a vysokým podílem zeleně v sídle.
- b) Architektonické – venkovské sídlo je vymezeno jako sídla s dominancí nízkopodlažní zástavby v individuálních rodinných domech, které nemají vybudován parter (přízemí) určený k obchodní činnosti nebo ke službám. Venkovský dům je doplněn rozsáhlejším hospodářským zázemím, které sloužilo původně pro zemědělskou prvovýrobu (chlévy, stáje) v současnosti slouží k zabezpečení provozu domu. Pro tradiční venkovský dům je typické vymezení dvora a zahrady s výrazně oddělenými funkcemi.
- c) Sociální- venkovské sídlo je takové sídlo, kde existují mnohem užší sociální kontakty mezi jednotlivými obyvateli sídla, kde existuje dlouhodobá neformální sociální kontrola a participace.
- d) Ekonomické- venkovské sídlo je takové sídlo, kde dominantní nebo rozhodující činností je zemědělství a primární výroba potravin a kde významný podíl ekonomicky aktivních osob vyjíždí do zaměstnání mimo toto sídlo.
- e) Historické – sídlo, které v minulosti získalo městská práva, je městem, ostatní sídla jsou vesnicemi.

- f) Administrativní – městy jsou ty obce, které stát jako města definuje a která mají právo používat městská práva a městský znak. Toto označení nově propůjčuje městům předseda Poslanecké sněmovny a nemá žádný administrativní nebo jiný význam. Jeho jediný význam je prestižní.
- g) Statistické – venkovské sídlo je takové sídlo, které má méně než konvenčně stanovený počet obyvatel. [19]

3.2. Vymezení venkova, venkovských sídel

Maříková [20] uvádí charakteristiku jednotlivých vymezení, pro něž byla hlavním hlediskem měřitelnost kritérií:

1. subjektivní vymezení – kritéria jsou pouze subjektivní, založená na dojmech a cítění lidí,
2. objektivní vymezení kvalitativní – kritéria jsou víceméně přesně specifikovaná, ale lze je špatně kvantifikovat (měřit) – např. architektonický vzhled, struktura osídlení, historický vývoj, apod.,
3. objektivní vymezení kvantitativní – kritéria pro vymezení venkova jsou přesně definována, jsou měřitelná a jejich zjišťování a ověřování je snadné, jejich použití však přináší možné problémy.

Pro vymezení venkovských sídel se v ČR běžně užívá hranice 2000 obyvatel v sídle resp. v obci jako hranice pro nepochybně venkovské sídlo (obec). Přitom jsme si vědomi, že nepochybně existují sídla, která mají jednoznačně venkovský charakter a mají více než 2000 obyvatel a současně i existují malá města, která mají nyní i méně než 2000 obyvatel, ale jejich urbanistická struktura, architektonická kvalita jednotlivých domů nebo třeba struktura ekonomických činností je spíše městská než venkovská. Města s více než 10 000 obyvatel jsou nepochybně města. Sídla mezi 2000 a 10 000 obyvateli jsou často definovány účelově podle potřeby jednotlivých autorů.[19]

V rámci Programu rozvoje venkova České republiky pro období 2007 – 2013 je používána pro klasifikaci venkovských regionů metodika OECD, založená na kritériu přepočtené hustoty obyvatel. Podle této metodiky se regiony NUTS 3 člení na tři typy:

- a) Převážně venkovské regiony – více než 50% obyvatel žije ve venkovských obcích (pro tento účel definované jako obce s méně než 150 obyvateli na 1km²)

- b) Významně venkovské regiony – ve venkovských obcích žije 15 až 50 % obyvatel,
- c) Převážně městské regiony – ve venkovských obcích žije méně než 15% obyvatel.[22]

Definice statistického úřadu EU (EUROSTAT) používá vedle kritéria hustoty zalidnění také absolutní počet obyvatel; dle získaného údaje o stupni urbanizace lze regiony opět rozdělit na tři kategorie. Jedná se o hustě obydlené zóny s hustotou zalidnění nad 500 obyvatel/km² a počtem obyvatel alespoň 50 000, přechodné zóny s hustotou zalidnění větší než 100 obyvatel/km² a počtem obyvatel alespoň 50 000, které nespádají do první kategorie, a nakonec řídce obydlené zóny, které zahrnují všechny ostatní obce a seskupení obcí, které nesplňují výše uvedená kritéria (tedy venkovský prostor). Konzultační dokument uvádí tři podskupiny posledně jmenované kategorie: extrémně venkovské osídlení (do 8 obyvatel/km²), méně zalidněné venkovské oblasti (8-50 obyvatel/km²) a venkovské oblasti (50-100 obyvatel/km²). [23]

V Programu rozvoje venkova České republiky pro období 2007 – 2013 je považováno za zásadní rozlišení venkovského prostoru v ČR na příměstský, mezilehlý a odlehlý.

- 1) Příměstský venkov – za nějž lze považovat venkovské obce v rámci městských aglomerací, resp. úzce vymezených urbanizovaných území (s více než 50 000 obyvateli),
- 2) odlehlý venkov – zahrnuje zejména tzv. periferní území, tj. území s nepříznivými sociálně – ekonomickými charakteristikami obyvatelstva a osídlení,
- 3) mezilehlý prostor – zahrnuje zbývající území ČR. [22]

I Český statistický úřad představil vlastní vymezení venkova. Na venkovský prostor je zde nahlíženo osmi různými způsoby. Vymezení bylo provedeno na úrovni obcí. Jednotlivé varianty byly definovány následovně:

- 1) Venkovským prostorem jsou všechny obce s velikostí do 2000 obyvatel
- 2) Venkovským prostorem jsou všechny obce s velikostí do 1000 obyvatel a dále obce s velikostí do 3000 obyvatel, které mají hustotu zalidnění menší než 100 obyvatel/km²

- 3) Venkovským prostorem jsou všechny obce s velikostí do 1000 obyvatel a dále obce s velikostí do 3000 obyvatel, které mají hustotu zalidnění menší než 150 obyvatel/km²
- 4) Venkovským prostorem jsou všechny obce, které nemají statut města
- 5) Venkovským prostorem jsou všechny obce, které nejsou obcemi s pověřeným obecním úřadem a nemají statut hlavního města
- 6) Venkovským prostorem jsou všechny obce s velikostí do 2000 obyvatel mimo obcí v zázemí krajských měst
- 7) Venkovským prostorem jsou obce do 5000 obyvatel vymezené multikriteriálně na základě 4 ukazatelů (počet obyvatel, sídlo POU a/nebo statut města, počet obyvatel na 1km² zastavěné plochy a podíl bytů v rodinných domech na trvale obydlených bytech)
- 8) Z venkovského prostoru varianty 7 byly vyčleněny obce přechodného typu [24]

Rozmanitost způsobů vymezení respektive definování jednotlivých typů venkova představují výše uvedené definice, které dle Binka [23] reflektují charakter sídelní struktury a společnosti a také účel, pro který je příslušným způsobem vymezený venkov využíván.

3.3. Typologie venkova a venkovských obcí ČR

Typologizace venkovského prostoru je úvodním a nezbytným krokem k jeho analýze, poznání v souvislostech a k následnému navržení možných nástrojů oživení. Typologie umožňují přejít od diverzifikovaného souboru prvků k malému počtu relativně homogenních kategorií. [23]

Perlín [19] vymezil na základě historického vývoje venkovského prostoru a aktuálních sociálně ekonomických ukazatelů, specifické venkovské oblasti, které měli v minulosti odlišný historický vývoj a které mají v současné době odlišné sociálně ekonomické charakteristiky. Jednotlivé typy venkova:

- 1) suburbální zóna – nachází se v blízkosti velkých měst,
- 2) venkov v bohatých zemědělských oblastech – oblast českého Polabí s rozšířením i na dolní Poohří a dále na prostor Moravských úvalů a jihovýchodní části Moravy (vinorodý kraj),

- 3) bohaté Sudety – Ašský výběžek, Karlovarsko, severočeská konurbace, oblast Českého středohoří, Liberecko, Krkonošské a Orlické podhůří a Jesenicko
- 4) chudé Sudety – oblast podél jihozápadní, jižní a jihovýchodní hranice Česka,
- 5) vnitřní periferie – nejrozsáhlejší oblast českého venkova rozkládající se v širokém pásu od Rakovnícka přes středo-jihočeské pomezí v okresech Příbram, Písek, Tábor, Benešov, Pelhřimov až do prostoru Českomoravské vrchoviny,
- 6) Moravsko-slovenské pomezí – osídlení moravsko- slovenské hranice. [19]

Z hlediska potenciálu rozvoje se typologií venkovského prostoru ČR zabýval Perlín, Kučerová, Kučera [25]. Tato typologie slouží k hlubšímu poznání současného stavu a předpokladů rozvoje venkova a může být dále využita i pro identifikaci citlivějších nástrojů politiky rozvoje s důrazem na jejich větší uplatnitelnost v prostředí venkovských obcí. Výsledkem typologie je odlišení jednotlivých typů venkova:

- 1) Rozvojový venkov – leží v zázemí největších měst a při rozvojových osách a hlavních dopravních koridorech spojujících jádrové oblasti. Vyznačuje se poměrně silným populačním i hospodářským růstem. Tamní populace dosahuje nejvyšších hodnot indexu vzdělanosti a nejnižší míry nezaměstnanosti. Rozvojový potenciál tohoto venkovského prostoru je v oblasti lidských zdrojů a hospodářských aktivit.
- 2) Nerozvojový sousedský venkov – tento typ vyplňuje převážnou část vnitrozemí Čech, zejména na jih od Prahy, a na východ zasahuje až na Českomoravskou vrchovinu. V tomto prostoru se nachází populačně nejmenší obce s nízkými obecními rozpočty a tudíž nevýznamnými investičními možnostmi. Tento venkovský prostor nejrychleji populačně stárne, má velmi výrazné zastoupení obyvatel starších 65 let.
- 3) Moravská periferie – představuje specifický typ zasahující pouze území historických zemí Moravy a Slezska a zahrnuje další část vnitřních periferií státu. Jako jediný z typů vykazuje záporné migrační saldo k roku 2005, druhou nejvyšší míru nezaměstnanosti a spíše nižší hodnoty indexu vzdělanosti.
- 4) Vybavený moravský venkov – jedná se o další výhradně moravsko-slezský typ. Vykazuje velkou vybavenost obcí technickou infrastrukturou a veřejnými službami.

- 5) Problémový rekreační venkov – rozprostírá se ve velké části českého pohraničí doosidlovaného po druhé světové válce. Jsou pro něj charakteristické spíše populačně větší obce (velikostně značně diferencované podle jejich polohy) s nejnižším podílem trvale obydlených domů a druhým nejvyšším rekreačně turistickým potenciálem. Je to oblast s nejvyšší mírou nezaměstnanosti a nízkými hodnotami indexu vzdělanosti.
- 6) Intenzivní rekreační oblasti – turisticko-rekreační funkce je zde nejvyšší, zároveň je zde druhý nejnižší podíl trvale obydlených domů.
- 7) Strukturálně postižený průmyslový venkov - specifická oblast severních Čech.
- 8) Neprofilovaný venkov – nacházejí se zde převážně nerůstové populačně malé obce s podprůměrnou občanskou vybaveností. Tento prostor má ve většině ohledů nevelký rozvojový potenciál. Dalo by se říci že do značné míry dosud nevyužitý. V každém případě je jeho charakter nejasný a osud do budoucna nejistý. [25]

Faltová Leitmanová a kol. [26] představila typologii venkovských obcí ČR za využití nástrojů GIS. Typologie je založena na základních charakteristikách populačního vývoje (hrubé míry přirozeného přírůstku a migračního salda).

Na základě chronologických průměrů hrubé míry přirozeného přírůstku a čisté míry migrace byla pomocí metody shlukové analýzy definována následující typologie:

- 1) „migračně ziskové“ obce – obce s malým nárůstem počtu obyvatel. Jde o převážně větší obce (nad 500 obyvatel), převážně s větším počtem místních částí. Lze je označit jako obce s „příznivější“ věkovou strukturou. S demografickým a ekonomickým vývojem souvisí i výstavba domů a bytů, která zde vykazuje nadprůměrné hodnoty.
- 2) „migračně ztrátové“ obce – tyto obce vykazují nejnižší hodnoty vývoje počtu obyvatel za sledované období, tj. zaznamenaly úbytky počtu obyvatel řádově v jednotkách procent. Jedná se převážně o malé obce v průměru kolem 300 obyvatel. Výstavba domů a bytů zde vykazuje podprůměrné hodnoty.
- 3) „přirozeně úbytkové“ obce – vykazují dlouhodobý přirozený úbytek a malé migrační zisky. Jde o převážně malé obce, tvořené více částmi, postižené demografickým stárnutím, s nadprůměrným věkem i indexem stáří. Podíly

starších osob jsou zde vyšší. Výstavba domů a bytů zde vykazuje podprůměrné hodnoty.

- 4) „výrazně migračně ziskové“ obce – index vývoje počtu obyvatel je zde nadprůměrný. Tyto obce lze charakterizovat jako obce s příznivou věkovou strukturou, čemuž odpovídá podprůměrná hodnota indexu stáří. Výstavba domů a bytů zde vykazuje nejvyšší hodnoty.
- 5) „nestabilizované“ – představuje nejmenší skupinu 26 obcí. Tato skupina vykazuje extrémní hodnotu přirozeného úbytku a zároveň extrémní migrační zisky. Obce v této skupině vykazují mírný pokles počtu obyvatel v letech 1995 – 2009. Výstavba domů a bytů zde vykazuje podprůměrné hodnoty. [26]

Kromě komplexních typologií, na základě nichž jsou definovány charakteristické regiony, je dle Binka [23] možné definovat obce venkovského prostoru dle řady diferenčních kritérií.

Příkladem může být členění obcí dle vybavenosti. Binek [23] a Majerová [27] se shodují na tom, že vybavenost obcí je z hlediska kvality života zásadní.

V rámci následující typologie Majerová [27] charakterizuje občanskou vybavenost venkovských obcí.

- 1) bohatá – obec má školu základní i mateřskou, lékaře, více obchodů, knihovnu a další vybavenost,
- 2) základní – obec má základní školu, lékaře a alespoň jeden obchod,
- 3) malá – obec má pouze obchod a školu s prvním stupněm nebo lékaře, který dojíždí pouze některé dny v týdnu,
- 4) žádná – obec nemá žádný ze základních prvků vybavenosti (škola, lékař, obchod). [27]

Venkov je specifickou součástí prostorových struktur každé země a každá země hledá svou vlastní tvář venkova. Venkovský prostor České republiky lze charakterizovat velkou hustotou malých sídel; vysokou diverzitou typů sídel a typů obydlí, krajinnými předěly mezi sídly, vysokou diverzitou krajinných typů, hustou cestní sítí, schopností i malých sídel uchovat si svébytný sociální a kulturní charakter a mnohým dalším. [23]

Venkov je často charakterizován jako méně rozvinutá oblast s četnými problémy. Majerová [27] uvádí, že všechny vyspělé státy usilují o zvýšení životní

úrovně obyvatel venkovských obcí a pokouší se odstranit nebo alespoň minimalizovat regionální disparity a zachovat životaschopnost venkovského prostoru.

Prosperující a rozvíjející se venkov je dle Perlína, Kučerové, Kučery [25] determinován kvalitou lidských zdrojů a mírou aktivity aktérů lokálního rozvoje.

4. Metodika

Hlavním cílem diplomové práce je na základě analýzy zvolených segmentů kvality života porovnat kvalitu života ve vybraných venkovských obcích, a sice obcích Bělčice, Hvožd'any a Mladý Smolivec navzájem a z hlediska času. Dále pak srovnání kvality života ve zkoumaných obcích s kvalitou života za Českou republiku jako celek. Výsledkem je následná identifikace příčin rozdílů v kvalitě života v obcích.

Pro vytvoření teoretické části bylo nezbytné studium odborné literatury týkající se dané problematiky v oblastech venkova a kvality života. Náplní této části bylo rovněž studium strategických dokumentů rozvoje venkova. Při popisu zjištěných dat byla při práci s literaturou použita deskriptivní metoda.

Hlavní část této práce je praktická část, která vychází z poznatků uvedených v části teoretické.

V úvodu praktické části byla využita metoda deskripce obohacená o řadu grafů, obrázků a tabulek, které by měly usnadnit orientaci v předkládaném textu.

Zkoumané obce byly vybrány na základě počtu obyvatel a polohy obce. Počet obyvatel obcí Bělčice, Hvožd'any a Mladý Smolivec se shodně pohybují okolo 1000. Každá z vybraných obcí se nachází v jiném kraji a to Jihočeském (Bělčice), Středočeském (Hvožd'any) a Plzeňském (Mladý Smolivec).

V kapitole věnované charakteristice vybraných obcí byla provedena socioekonomická a finanční analýza v rámci níž byla zkoumána demografická struktura obce, vybavenost, technická infrastruktura a závěrečné účty obcí.

Zdrojem dat pro tuto analýzu byla databáze Českého statistického úřadu, konkrétně územně analytické podklady vybrané obce, dále pak informace dostupné na webových stránkách obcí a interní materiály obce včetně závěrečných účtů a územní plánů.

V rámci zkoumání objektivní stránky kvality života bylo využito jak primárních (zjišťované) tak i sekundárních (odvozených) ukazatelů.

Pro objektivní hodnocení kvality života ve vybraných obcích byly použity ukazatele, které ve svém příspěvku Reflexe rozvoje venkovských obcí v postojích

místních obyvatel publikoval tým autorů Klufová, Faltová Leitmanová, Cudlínová, Jílek a Rolínek na konferenci Venkovský prostor – prostor pro žití nebo pro dožití v květnu 2011. [28]

Pozornost byla zaměřena na míru nezaměstnanosti, počet dokončených bytů v rodinných domech, koeficient ekologické stability, míru přirozeného přírůstku, čistou migraci, průměrný věk, index vývoje počtu obyvatel. U finančních ukazatelů se pak jedná o daňové příjmy, nedaňové příjmy, příjmy ze sdílených daní, příjmy z místních poplatků, investiční přijaté transfery, kapitálové výdaje, financování, výdaje po konsolidaci. Z demografického hlediska došlo ještě k porovnání částí obcí a specifické hustoty zalidnění (Příloha 1).

Výhodou zvolených ukazatelů je dostupnost vstupních dat, srozumitelnost a efektivní porovnatelnost.

Na základě sekundárních dat získaných, taktéž ze stránek Českého statistického úřadu a z interních podkladů jednotlivých obcí, tedy ze závěrečných účtů a územně analytických dokumentů byla provedena analýza. Pro komplexnost tohoto pohledu bylo využito metody srovnávání ve dvou úrovních, kdy byla využita metoda komparace v rámci let 2001 a 2011, následně pak došlo k porovnání ukazatelů mezi obcemi navzájem.

Koeficient ekologické stability (KES) je vyjádřen jako poměr mezi kulturami (ekosystémy) trvalými (relativně stabilními) a kulturami a plochami krátkodobými a relativně nestabilními. [29]

Obrázek 3: Vzorec koeficientu ekologické stability

$$\frac{\text{lesy} + \text{vodní plochy} + \text{trvalé travní porosty} + \text{pastviny} + \text{mokřady} + \text{sady} + \text{vinice}}{\text{orná půda} + \text{atropogenizované plochy} + \text{chmelnice}} = \text{KES}$$

Zdroj: Míchal, I. (1994) [30]

Míchal I. [30] klasifikuje stabilitu území na základě hodnoty KES. Za předpokladu, že je hodnota KES nižší než 0,1, jedná se o území s maximálním narušením přírodních struktur. V rozmezí 0,1 – 0,3 jde o nadpřeměrně využívané území, 0,3 – 1 je území intenzívně využívané, při hodnotách 1 – 3 lze území charakterizovat jako vcelku vyváženou krajinu. Je-li KES vyšší než 3, je možné území označit jako přírodní či přírodě blízkou krajinu (Příloha 2).

Pro znázornění vývoje počtu obyvatel v letech 2001 – 2011 bylo využito bazického indexu, který je znázorněn jako poměr mezi počtem obyvatel ve vybraném roce a roce základním. Jako základní rok byl stanoven rok 2001.

Základní popisnou statistikou použitou v rámci práce je aritmetický průměr.

Ekonomické ukazatele, týkající se rozpočtů jednotlivých obcí, byly zachyceny v podílu na obyvatele.

Na základě zohlednění výsledků v čase došlo k formulování relevantních scénářů možného budoucího vývoje.

Subjektivní stránka kvality života byla vyhodnocována na základě údajů získaných v dotazníkovém šetření, které se uskutečnilo ve dnech 10. 02. 2013 – 17. 03. 2013. Dotazníky (Příloha 3) byly rozdány v obcích Bělčice, Mladý Smolivec a Hvožd'any a jejich místních částech.

Dotazník se skládá ze 17 otázek. V rámci dotazníku respondenti vyjádřili své postoje k životu na venkově.

Pomocí kvótního výběru byl vymezen vzorek respondentů. Kvóta vychází z počtu obyvatel jednotlivých obcí a věkové struktury obyvatel. Vhodnými respondenty byly obyvatelé zkoumaných venkovských obcí starší 18 let.

Vzorek respondentů tvoří zhruba 10% obyvatel obcí (Bělčice 8%, Hvožd'any 10%, Mladý Smolivec 12%).

Metodou srovnávání byla zhodnocena data získaná z dotazníkového šetření za jednotlivé obce. Výsledky byly analyzovány a doplněny o přehlednou grafickou podporu, aby byla práce více názorná.

V závěru praktické části byla na základě metody srovnávání provedena komparace kvality života na venkově a v rámci České republiky jako celku.

Zdrojem dat pro toto porovnání byla databáze Českého statistického úřadu, jejíž údaje byly doplněny vlastními výpočty. Nejhojněji použitou statistickou metodou je zde aritmetický průměr.

Na základě výsledků získaných analýzou kvality života na venkově byly formulovány dílčí závěry práce. Byla provedena syntéza dat, při níž byl zohledněn socioekonomický, legislativní a politický vývoj v minulých letech a nastíněna predikce budoucího možného vývoje.

5. Charakteristika vybraných obcí

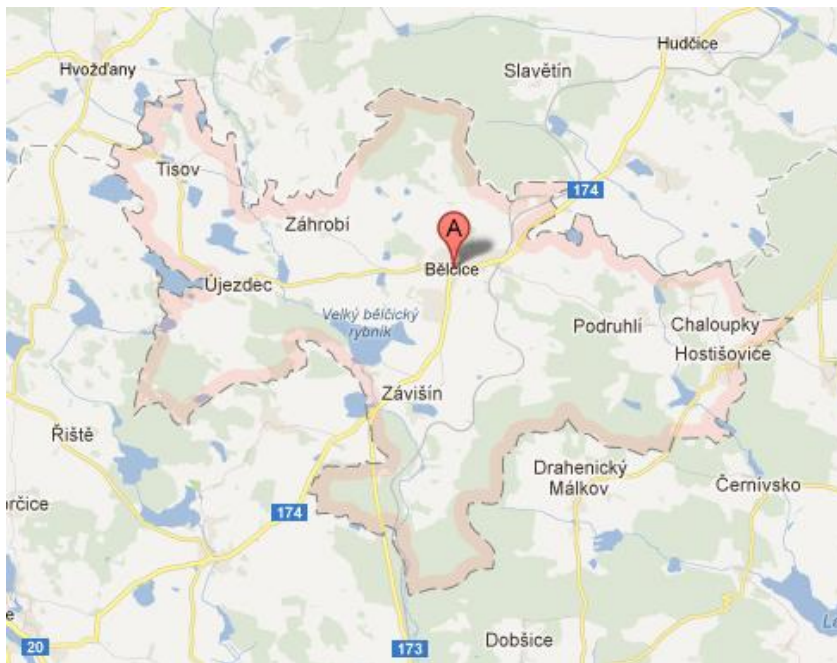
Oblast, kterou se tato diplomová práce zabývá, spojuje tři venkovské obce – Bělčice, Hvozdňany a Mladý Smolivec. Ač jsou tyto obce blízkými sousedy, ze správního hlediska se každá z nich nachází v jiném kraji. Obce jsou charakterizovány na základě údajů z Českého statistického úřadu a Sčítání lidu z roku 2011, které bylo Českým statistickým úřadem provedeno.

5.1. Bělčice

Obec Bělčice náleží do Správního obvodu obce s rozšířenou působností Blatná, okres Strakonice, Jihočeský kraj. Obec tvoří 7 částí – Bělčice, Hostišovice, Podruhlí, Tisov, Újezdec, Záhrobí a Závašín.

Bělčice se nachází na 49°30'15" severní šířky a 13°52'30" východní délky, v nadmořské výšce 526 m. n. m. Bělčice se rozkládají na ploše 34,32 km². [31]

Obrázek 4: *Mapa Bělčic*

Zdroj: <https://maps.google.cz/> [32]

Obyvatelstvo

Počet obyvatel obce Bělčice dosáhl k 31.12. 2011 hodnoty 1 017. [33]

Vývoj počtu obyvatel v obci v jednotlivých letech kolísal. K zásadnímu nárůstu počtu obyvatel došlo mezi lety 1971 a 1981 je to zapříčiněno správními změnami. K Bělčicím byly v tomto období připojeny obce Závěšín (1972), Tisov, Záhrobí a Hornosín (1973) a Hostišovice (1976). Naopak k výraznému poklesu došlo mezi lety 1981 a 1991, jednou z příčin je odloučení obce Hornosín (1990). [33]

Tabulka 4: Vývoj počtu obyvatel obce Bělčice

Rok	1971	1981	1991	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Počet obyvatel	1 016	1 380	1 091	975	974	991	982	992	1 007	1 002	1 018	1 015	1 007	1 017

Zdroj: www.czso.cz [33]

Průměrný věk obyvatel Bělčic je 42,7 let. Z hlediska věkové struktury obyvatel tvoří největší skupinu obyvatelé ve věku od 15 do 64 let, která tvoří 67,16 % z celkového počtu obyvatel. (Příloha 4). Počet obyvatel nad 65 let převyšuje počet obyvatel mezi 0 – 14 roky a to o 5,5%. [33]

Z genderového hlediska je poměr obyvatel velmi vyrovnaný, v celkovém součtu je žen o jednu více než mužů, v procentuálním vyjádření tedy 50,25% žen a 49,75% mužů. Avšak z hlediska jednotlivých věkových kategorií je počet žen vyšší až ve skupině 65 let a více. [33]

V průběhu roku 2011 došlo ke snížení počtu obyvatel obce Bělčice o 4 občany, tato změna nastala v důsledku záporného migračního salda (Příloha 5). [33]

V celkovém počtu obyvatel obce Bělčice převažují obyvatelé se středoškolským vzděláním včetně vyučení, bez maturity, kteří tvoří téměř 39% veškerých obyvatel (Příloha 6). [33]

Nezaměstnanost

K 31. 12. 2011 bylo v obci Bělčice registrováno 65 uchazečů o zaměstnání, z toho počtu 23 uchazečů bylo evidováno déle než 12 měsíců (Příloha 7). Míra nezaměstnanosti v roce 2011 dosáhla 14%. [33]

Podnikatelské subjekty

V obci Bělčice je evidováno 217 podnikatelských subjektů. Rozdělení dle jejich převažující činnosti ilustruje tabulka 5. Je patrné, že nejhojněji zastoupeným odvětvím je zde zemědělství, lesnictví a rybářství.

Tabulka 5: Podnikatelské subjekty dle převažující činnosti v obci Bělčice k 31. 12. 2011

Počet podnikatelských subjektů celkem		217
podle převažující činnosti	Zemědělství, lesnictví, rybářství	42
	Průmysl celkem	32
	Stavebnictví	39
	Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	35
	Doprava a skladování	6
	Ubytování, stravování a pohostinství	11
	Informační a komunikační činnosti	0
	Peněžnictví a pojišťovnictví	3
	Činnosti v oblasti nemovitostí	3
	Profesní, vědecké a technické činnosti	15
	Administrativní a podpůrné činnosti	4
	Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	6
	Vzdělávání	2
	Zdravotní a sociální péče	0
	Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	4
	Ostatní činnosti	9
	Činnosti domácností jako zaměstnavatelů; činnosti domácností produkujících blíže neurčené výrobky a služby pro vlastní potřebu	0
	Činnosti exteritoriálních organizací a orgánů	0
	Nezjištěno	6

Zdroj: www.czso.cz [33]

V obci Bělčice je dostupná veřejná knihovna, muzeum, kostel i hřbitov (Příloha 8). Vzdělání je zde možné na úrovni mateřské školy a základní školy v rozsahu 1. – 9. stupeň. K dispozici je hřiště a tělocvična. Zdravotní péči zde zabezpečuje detašované pracoviště, které je určeno pouze pro děti a dorost. [33]

Infrastruktura

Centrální část obce Bělčice je z převážné většiny zásobena vodou z veřejného vodovodu, je napojena na vysokotlakou plynovodní síť a v současnosti má na převážné části sídla vybudovanou kanalizaci. [34]

Dopravní dostupnost z okolních obcí je zajištěna pomocí silnic II/174, III/1765 a III/1736 a dále pak železnicí. Dopravní spoje jsou zabezpečeny prostřednictvím autobusových linek a vlakových spojů. [34]

Bytový fond

V obci se nachází 485 domů, které jsou převážně rodinného charakteru (Příloha 9). Dle struktury vlastnictví jsou převážným vlastníkem fyzické osoby. Největší počet rodinných domů byl vystavěn v letech 1920 až 1970, u bytových je to pak v letech 1971 – 1980. Neobydlené domy v obci tvoří 36%. [33]

Půdní fond

Celková výměra pozemku Bělčic je 3432 ha. Z toho převážnou část tvoří zemědělská půda o rozloze 1963 ha. [33]

Tabulka 6: Půdní fond obce Bělčice k 31. 12. 2011

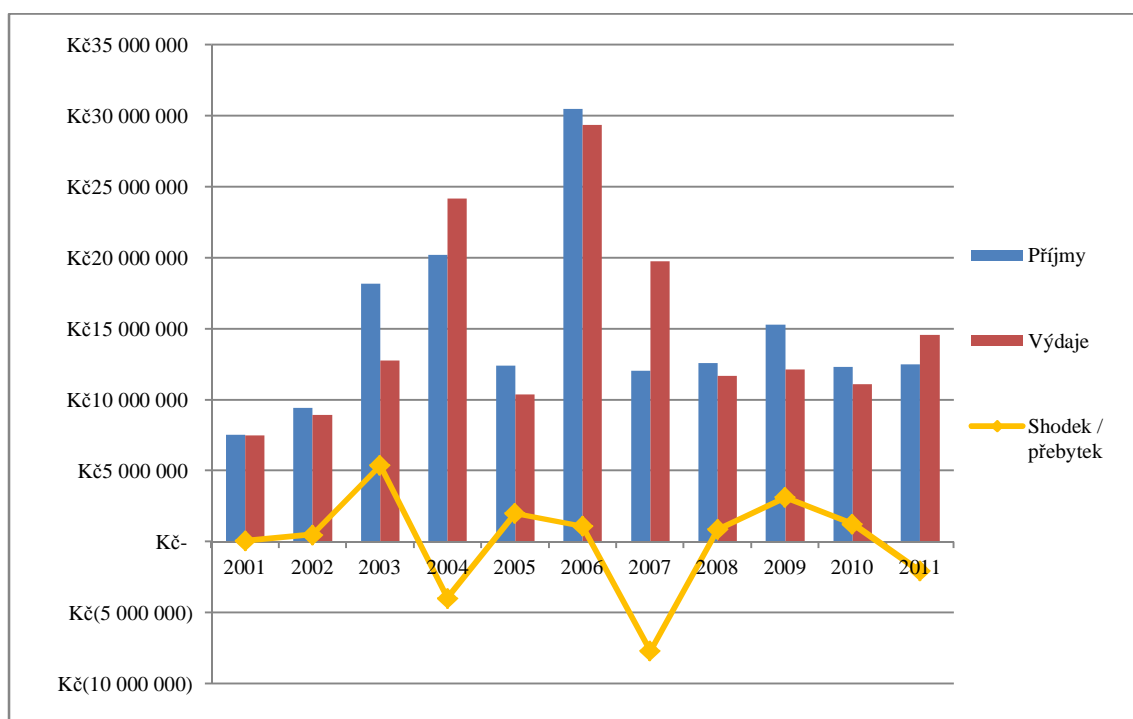
	Celková výměra pozemku (ha)	3 432
Druhy pozemků	Orná půda (ha)	1 408
	Chmelnice (ha)	0
	Vínice (ha)	0
	Zahrady (ha)	43
	Ovocné sady (ha)	1
	Trvalé travní porosty (ha)	512
	Lesní půda (ha)	1 044
	Vodní plochy (ha)	179
	Zastavěné plochy (ha)	36
	Ostatní plochy (ha)	210

Zdroj: www.czso.cz [33]

Rozpočet obce

Obec Bělčice v roce 2011 hospodařila se schodkem 2 054 700 Kč. Graf č. 1 znázorňuje hospodaření obce Bělčice v jednotlivých letech.

Graf 1: Hospodaření obce Bělčice v letech 2001 - 2011

Zdroj: www.belcice.cz [31]

Příjmy obce

Celkové příjmy obce v roce 2011 činily 12 514 900 Kč (Příloha 10), z toho 75% zaujímaly daňové příjmy. [35]

Výdaje obce

Celkové výdaje obce Bělčice v roce 2011 byly 14 569 600 Kč (Příloha 11). Z toho běžné výdaje činily téměř 94%. Byly vynaloženy kapitálové výdaje ve výši 940 tisíc Kč. [35]

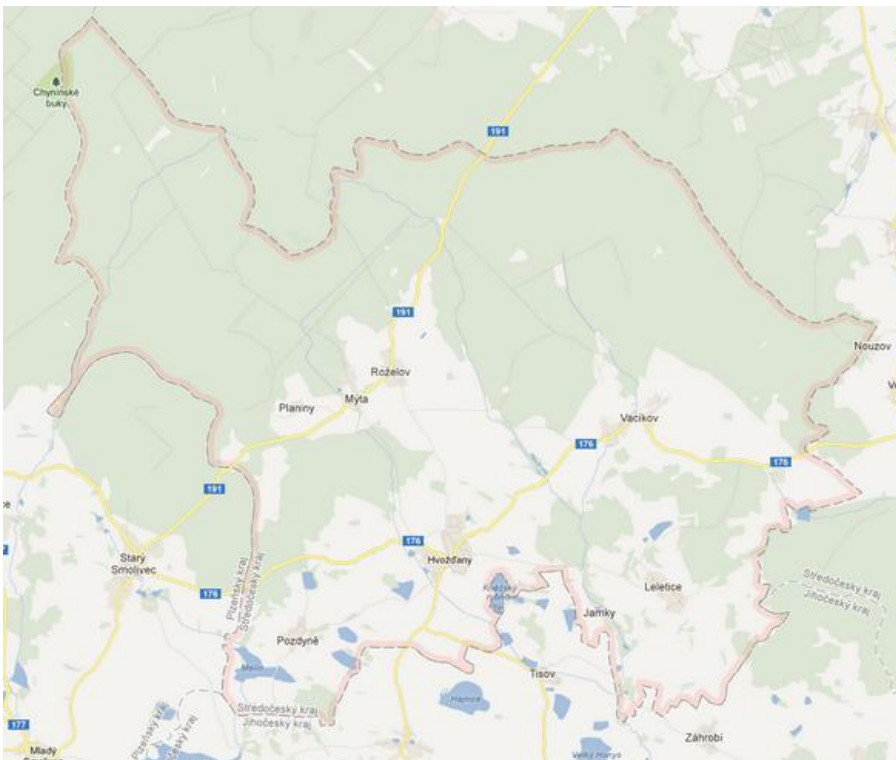
V roce 2011 hospodařila obec s deficitem 2 054 700 Kč. Obec hospodařila v rámci vlastních zdrojů, nedočerpaných prostředků z uplynulých let a dotačních zdrojů.

5.2. Hvožd'any

Obec Hvožd'any náleží do Správního obvodu obce s rozšířenou působností Příbram, okres Příbram, Středočeský kraj. Obec tvoří 6 částí – Hvožd'any, Leletice, Planiny, Pozdyně, Roželov a Vacíkov. [36]

Obec Hvožd'any se nalézá na 49°31'45“ severní šířky a 13°47'49“ východní délky, v nadmořské výšce 533 m. n. m. Obec se rozkládá na ploše 49,7 km². [36]

Obrázek 5: *Mapa obce Hvožd'any*

Zdroj: <http://maps.google.cz/> [37]

Obyvatelstvo

V obci Hvožd'any žilo k 31. 12. 2011 813 obyvatel. [33]

K intenzivnímu nárůstu počtu obyvatel došlo v roce 1975, kdy byly k Hvožd'anům připojeny obce Leletice, Roželov a Vacíkov. [33]

Tabulka 7: Vývoj počtu obyvatel obce Hvožd'any

Rok	1971	1981	1991	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Počet obyvatel	442	890	799	802	802	798	803	772	776	800	836	836	822	813

Zdroj: www.czso.cz [33]

Průměrný věk obyvatel Hvožd'an je 42,1 let. Z hlediska věkové struktury obyvatel je největší skupinou obyvatelstvo ve věku mezi 15- 64 lety, která z celkového počtu obyvatel tvoří 69,37% (Příloha 12). Obyvatelé starší 65 let tvoří 17,1% populace žijící v obci. [33]

Poměr mužů a žen v obci je opět velmi vyrovnaný. V případě obce Hvožd'any je silněji zastoupeno mužské pokolení a to 50,68%. Mužů je tedy o 11 více než žen. Počet mužů je dominantní ve věkové skupině od 15 – 64 let. [33]

Během roku 2011 nastal pokles počtu obyvatel o 9 (Příloha 13). Došlo k výraznému negativnímu přirozenému přírůstku, migrační saldo bylo taktéž negativní. [33]

V obci Hvožd'any převažují obyvatelé se středním stupněm vzdělání vč. vyučení bez maturity, tato skupina obyvatel tvoří 36% (Příloha 14). [33]

Nezaměstnanost

Míra nezaměstnanosti v obci Hvožd'any dosáhla k 31. 12. 2011 8,7 %. V evidenci osob nezaměstnaných déle než 12 měsíců bylo v tu dobu 9 uchazečů (Příloha 15). Celkový počet uchazečů o zaměstnání v roce 2011 byl 36. [33]

Podnikatelské subjekty

K 31. 12. 2011 bylo v obci Hvožd'any registrováno 200 podnikatelských subjektů. Nejvíce podniků má jako svůj převažující předmět činnosti Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel.

Tabulka 8: Podnikatelské subjekty dle převažující činnosti v obci Hvožd'an k 31. 12. 2011

Počet podnikatelských subjektů celkem		200
podle převažující činnosti	Zemědělství, lesnictví, rybářství	29
	Průmysl celkem	25
	Stavebnictví	29
	Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	48
	Doprava a skladování	2
	Ubytování, stravování a pohostinství	8
	Informační a komunikační činnosti	1
	Peněžnictví a pojišťovnictví	2
	Činnosti v oblasti nemovitostí	4
	Profesní, vědecké a technické činnosti	12
	Administrativní a podpůrné činnosti	2
	Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	6
	Vzdělávání	3
	Zdravotní a sociální péče	1
	Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	4
	Ostatní činnosti	22
	Činnosti domácností jako zaměstnavatelů; činnosti domácností produkujících blíže neurčené výrobky a služby pro vlastní potřebu	0
	Činnosti exteritoriálních organizací a orgánů	0
	Nezjištěno	4

Zdroj: www.czso.cz [33]

Vybavenost obce

Obyvatelé Hvožd'an mají k dispozici veřejnou knihovnu, kulturní zařízení, kostel a v obci se nachází hřbitov. V oblasti vzdělávání zde funguje mateřská a základní škola, volnočasové aktivity je možno provozovat na hřišti nebo v tělocvičně. Zdravotnickou péči zajišťuje ordinace praktického lékaře pro dospělé, detašované pracoviště praktického lékaře pro děti a dorost a stomatolog (Příloha 16).

Infrastruktura

Zásobování obyvatel pitnou vodou v místních částech Hovžd'any, Leletice, Planiny, Roželov a Vacíkov je řešeno obecním vodovodem. V Sídle Pozdyně obyvatelé využívají individuální zdroje pitné vody. [38]

Centrální kanalizační soustava je plně k dispozici pouze v obci Hvožd'any, sídlo Leletice disponuje základní kanalizační soustavou. Ostatní části obce – Planiny, Pozdyně, Roželov a Vacíkov řeší likvidaci odpadních vod idividuálně. [38]

Ve správním území Hvožd'any není provedena plynofikace. [38]

Dopravní dostupnost je zde zastoupena silnicemi II., III. třídy a sítí místních komunikací. Železnice se v katastrálním území Hvožd'an nenachází. Nejbližší vlaková stanice je v obci Bělčice. [38]

Bytový fond

Celkový počet domů v obci Hvožd'any je 383, z toho 197 rodinných domů a 13 bytových domů (Příloha 17). Téměř 44% domů v obci je neobydlených. Více jak 8% domů bylo postaveno před rokem 1920. [33]

Půdní fond

Celková výměra správního území obce Hvožd'any je 4 977 ha. Zemědělská půda z celkové výměry tvoří 1 733 ha. [33]

Tabulka 9: Půdní fond obce Hvožd'any k 31. 12. 2011

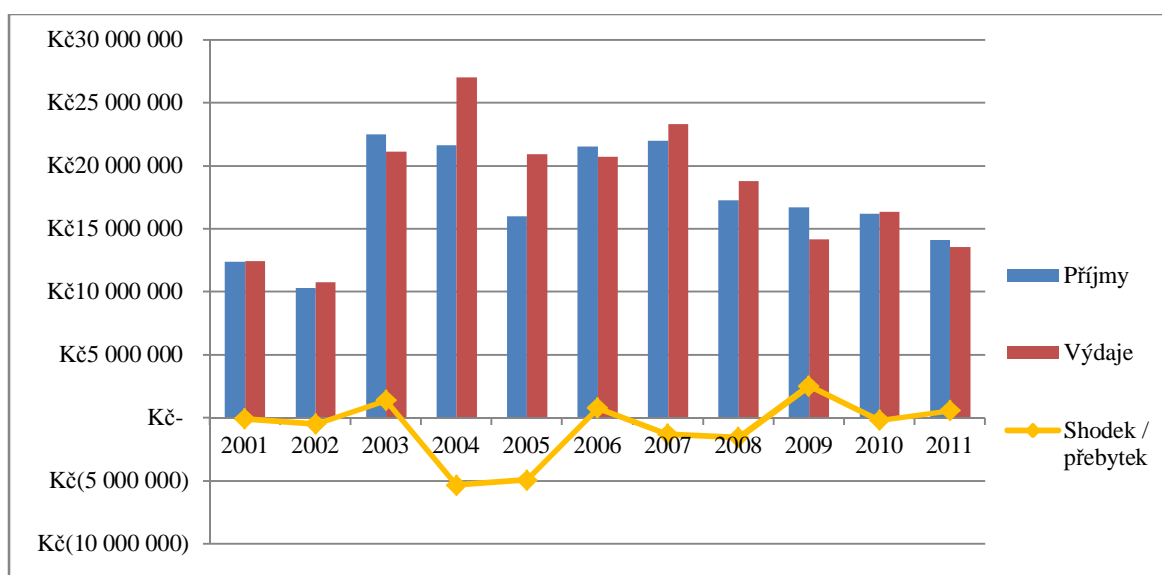
	Celková výměra pozemku (ha)	4 977
Druhy pozemků	Orná půda (ha)	1 080
	Chmelnice (ha)	-
	Vinice (ha)	-
	Zahrady (ha)	42
	Ovocné sady (ha)	3
	Trvalé travní porosty (ha)	608
	Lesní půda (ha)	2 966
	Vodní plochy (ha)	69
	Zastavěné plochy (ha)	31
	Ostatní plochy (ha)	178

Zdroj: www.czso.cz [33]

Rozpočet obce

Graf 2 znázorňuje jednotlivé výsledky hospodaření obce Hvožd'any v letech 2001 až 2011.

Graf 2: Hospodaření obce Hvožd'any v letech 2001 - 2011

Zdroj: <http://www.hvozdany.cz/> [36]

Příjmy obce

Celkové příjmy obce v roce 2011 činily 14 145 530 Kč (Příloha 18). Daňové příjmy tvořily 61%. [39]

Výdaje obce

Celkové výdaje obce byly v roce 2011 13 575 570 Kč (Příloha 19). Běžné výdaje dosáhly 92%, kapitálové výdaje činily 1 141 tisíc Kč. [39]

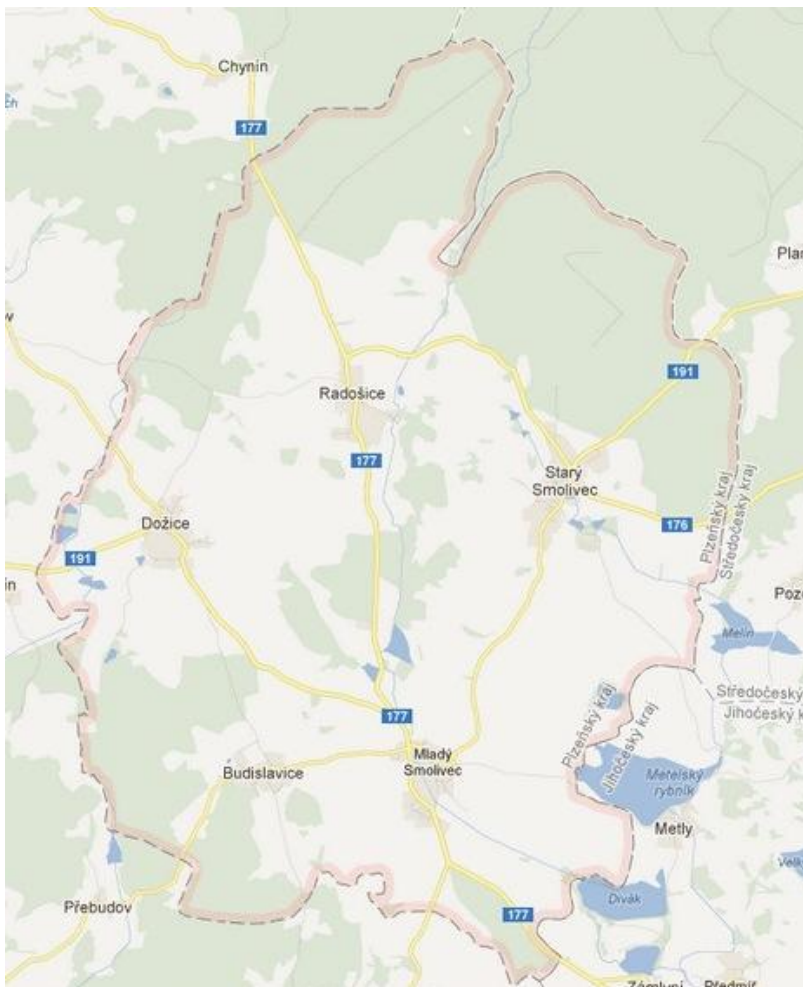
Obec Hvožd'any v roce 2011 hospodařila s přebytkem 569 960 Kč.

5.3. Mladý Smolivec

Obec Mladý Smolivec spadá do Správního obvodu obce s rozšířenou působností Nepomuk, okres Plzeň-jih, Plzeňský kraj. Obec tvoří 5 částí – Budislavice, Dožice, Mladý Smolivec, Radošice a Starý Smolivec. [40]

Obec Mladý Smolivec se nachází na 49°30'30" severní šířky a 13°44'23" východní délky, v nadmořské výšce 514 m. n. m. Katastrální výměra Mladého Smolivce je 30,39 km². [40]

Obrázek 6: Mapa obce Mladý Smolivec

Zdroj: <http://maps.google.cz/> [41]

Obyvatelstvo

V obci Mladý Smolivec žilo k 31. 12. 2011 721 obyvatel. [33]

K zásadnímu nárůstu počtu obyvatel došlo v roce 1975, kdy byly k Mladému Smolivci připojeny obce Dožice a Radošice. V období 1981 – 2001 dochází k výraznému poklesu počtu obyvatel v důsledku záporné migrace. [33]

Tabulka 10: *Vývoj počtu obyvatel obce Mladý Smolivec*

Rok	1971	1981	1991	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Počet obyvatel	660	916	826	750	736	742	733	714	707	704	705	720	716	721

Zdroj: www.czso.cz [33]

Průměrný věk obyvatel Mladého Smolivce je 43,1 let. Z hlediska věkové struktury obyvatel tvoří největší skupinu obyvatelé ve věku od 15 do 64 let, tato skupina tvoří 68,24 % z celkového počtu obyvatel (Příloha 20). Počet obyvatel starších 65 let převyšuje počet obyvatel mezi 0 – 14 roky a to o 5,41%. [33]

Z genderového hlediska je poměr obyvatel vyrovnaný, mužů je zhruba o 1% více než žen, v číselném vyjádření je jich o 7 více. Z hlediska jednotlivých věkových kategorií je mužů více pouze ve věkové skupině od 15 – 64 let. [33]

Během roku 2011 došlo k poklesu počtu obyvatel o 3 příčinou je záporné migrační saldo (Příloha 21). [33]

Z hlediska vzdělanostní struktury obyvatelstva převažují občané se středoškolským vzděláním vč. vyučení bez maturity, jedná se o 46% všech obyvatel (Příloha 22). Vysokoškolsky vzdělaných obyvatel v obci žije 3,7%. [33]

Nezaměstnanost

K 31. 12. 2011 dosáhla míra nezaměstnanosti v obci Mladý Smolivec 8% (Příloha 23). V evidenci osob nezaměstnaných déle než 12 měsíců bylo 9 uchazečů o zaměstnání. Celkový počet uchazečů o zaměstnání byl v roce 2011 27. [33]

Podnikatelské subjekty

Počet podnikatelských subjektů v obci Mladý Smolivec činí 147. Nejhojněji zastoupenými podnikatelskými subjekty jsou ty, které provozují svoji činnost v oblasti průmyslu.

Tabulka 11: Podnikatelské subjekty dle převažující činnosti v obci Mladý Smolivec k 31. 12. 2011

Počet podnikatelských subjektů celkem		147
podle převažující činnosti	Zemědělství, lesnictví, rybářství	27
	Průmysl celkem	36
	Stavebnictví	12
	Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	27
	Doprava a skladování	8
	Ubytování, stravování a pohostinství	8
	Informační a komunikační činnosti	1
	Peněžnictví a pojišťovnictví	0
	Činnosti v oblasti nemovitostí	1
	Profesní, vědecké a technické činnosti	9
	Administrativní a podpůrné činnosti	0
	Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	6
	Vzdělávání	3
	Zdravotní a sociální péče	0
	Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	1
	Ostatní činnosti	7
	Činnosti domácností jako zaměstnavatelů; činnosti domácností produkujících blíže neurčené výrobky a služby pro vlastní potřebu	0
	Činnosti exteritoriálních organizací a orgánů	0
	Nezjištěno	1

Zdroj: www.czso.cz [33]

Vybavenost obce

V obci Mladý Smolivec jsou dostupné dvě veřejné knihovny, kulturní zařízení, kostely a hřbitov (Příloha 24). V oblasti školství a tělovýchovy je zde k dispozici mateřská škola, hřiště a tělocvična. V obci funguje detašované pracoviště samostatné ordinace praktického lékaře pro dospělé. [33]

Infrastruktura

Zásobování obyvatel pitnou vodou je v místních částech Mladý a Starý Smolivec, Budislavice a Dožice řešeno obecním vodovodem. Obyvatelstvo v Radošicích je zásobováno pitnou vodou pouze individuálně z místních studní. [42]

Stávající kanalizační soustava je značně nejednotná a technicky nevyhovující, vytvořena v různých časových obdobích a fungující pouze jako dešťová. Kanalizace je postupně budována. [42]

Zásobování plynem v obci v současnosti není k dispozici. [42]

Doprava v obci je realizována silniční dopravou, nejbližší železniční stanice je v obci Kasejovice. Dopravní dostupnost z okolních obcí je zajištěna pomocí silnic II a III třídy. Osobní hromadná doprava je zajištěna autobusy ČSAD. [42]

Bytový fond

Celkový počet domů v Mladém Smolivci je 372, z toho 364 domů je rodinných (Příloha 25). Nejčastějším vlastníkem domů jsou fyzické osoby. Nejvíce jich bylo vystavěno v letech 1920 – 1970, od té doby má výstavba domů klesající tendenci. 41,4% domů v obci Mladý Smolivec je neobydlených. [33]

Půdní fond

Celková výměra pozemku Mladého Smolivce je 3040 ha. Zemědělská půda z celkové výměry tvoří 1686 ha. [33]

Tabulka 12: *Půdní fond obce Mladý Smolivec k 31. 12. 2011*

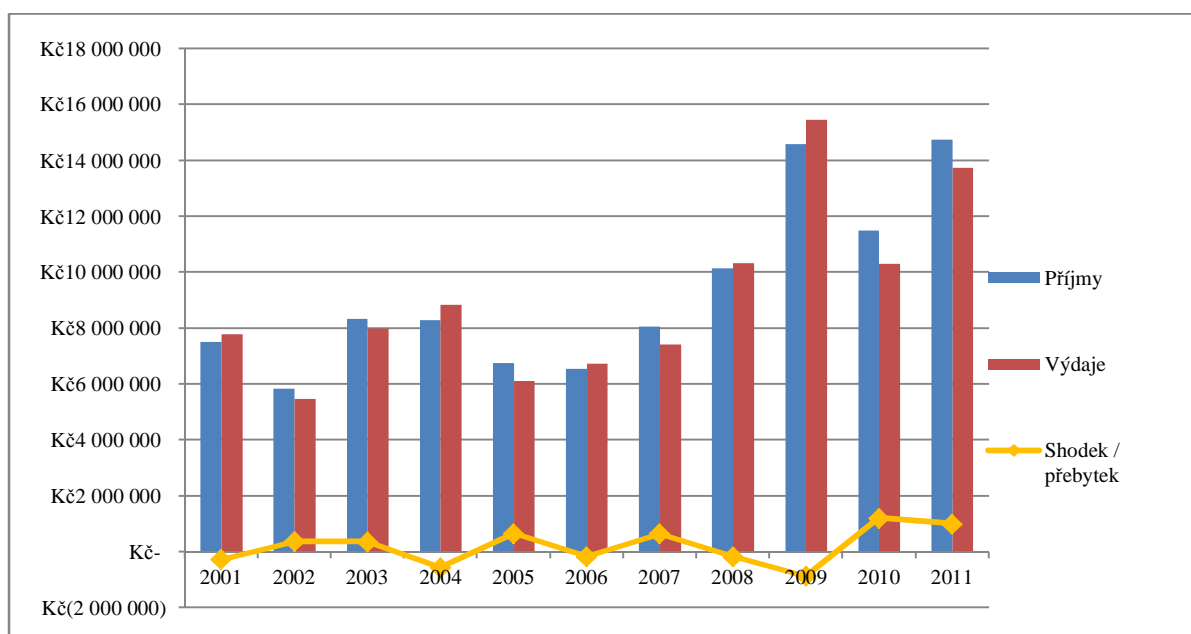
	Celková výměra pozemku (ha)	3 040
Druhy pozemků	Orná půda (ha)	1 052
	Chmelnice (ha)	0
	Vínice (ha)	0
	Zahrady (ha)	41
	Ovocné sady (ha)	2
	Trvalé trávni porosty (ha)	592
	Lesní půda (ha)	1 123
	Vodní plochy (ha)	35
	Zastavěné plochy (ha)	32
	Ostatní plochy (ha)	163

Zdroj: www.czso.cz [33]

Rozpočet obce

Graf 3 znázorňuje hospodaření obce Mladý Smolivec v letech 2001 až 2011.

Graf 3: Hospodaření obce Mladý Smolivec v letech 2001 - 2011

Zdroj: www.mladysmolivec.cz [40]

Příjmy obce

Celkové příjmy obce v roce 2011 činily 14 742 245 Kč (Příloha 26). Z toho daňové příjmy byly 47%. [43]

Výdaje obce

Celkové výdaje obce Mladý Smolivec v roce 2011 byly 13 737 943 Kč (Příloha 27). Běžné výdaje tvořily v 83%, kapitálové výdaje činily 2 380 tisíc Kč. [43]

Saldo příjmů a výdajů pro rok 2011 činilo 1 004 303 Kč. Obec Mladý Smolivec hospodařila s přebytkem.

6. Objektivní pohled na kvalitu života ve vybraných obcích

Pro objektivní posouzení kvality života v obcích Bělčice, Hvožďany a Mladý Smolivec bylo využito indikátorů vytvořených autorským týmem Klufová, Faltová Leitmanová, Cudlínová, Jílek a Rolínek [28] v roce 2011. Vstupní data získaná z Českého statistického úřadu a rozpočtů obcí byla porovnána v rámci let 2001 a 2011 pro zvolené venkovské obce.

6.1 Analýza vybraných charakteristik

Míra nezaměstnanosti

Tabulka 13: Míra nezaměstnanosti v letech 2001 a 2011

	Bělčice	Hvožďany	Mladý Smolivec
Míra nezaměstnanosti r. 2001	6%	3,6%	3,8%
Míra nezaměstnanosti r. 2011	14%	8,70%	8%

Zdroj: www.cszo.cz [33]

Ve všech zkoumaných obcích došlo oproti roku 2001 ke zvýšení nezaměstnanosti, jednou z příčin toho růstu může z dlouhodobého hlediska být recese, které započala na přelomu let 2008 a 2009. V důsledku níž nastalo hromadné propouštění zaměstnanců.

Primárně byl nejvíce postižen automobilový průmysl, v čemž je možné spatřovat důvod nárůstu nezaměstnanosti v obci Bělčice. Vzhledem k faktu, že obyvatelé Bělčic dojíždějí za prací především do 10 kilometrů vzdálené Blatné, kde jsou hlavními zaměstnavateli výrobní závody specializující se na dodávky pro automobilový a elektrotechnický průmysl (DURA, Vishay, BTF).

Vzhledem možným dozvukům se může v budoucnu nezaměstnanost ještě prohloubit.

Počet dokončených bytů v rodinných domech

Počet dokončených bytů v rodinných domech je podílem počtu dokončených domů v letech 1991 – 2001 (popř. 2001 – 2011) na 1000 obyvatel.

Tabulka 14: *Počet dokončených bytů v rodinných domech ve sledovaných obdobích*

	Bělčice	Hvožd'any	Mladý Smolivec
Počet dokončených bytů v rodinných domech / 1000 obyvatel v roce 2001	6,2	11,2	14,7
Počet dokončených bytů v rodinných domech / 1000 obyvatel v roce 2011	25,6	9,8	19,4

Zdroj: vlastní výpočty

Nejvyšší počet dokončených bytů v rodinných domech byl v roce 2011 v obci Bělčice. Tento nárůst může být odrazem trendu přesouvání se z měst na venkov, ať už za rekreací, či trvalým bydlištěm.

Koeficient ekologické stability (KES)

Ekologická stabilita je schopnost ekologického systému přetrvávat i za působení rušivého vlivu a reprodukovat své podstatné charakteristiky v podmínkách narušování zvenčí. [30]

Podíl ekologicky stabilních ploch a nestabilních ploch zkoumaných obcí vyjadřuje tabulka 15.

Tabulka 15: *Koeficient ekologické stability v letech 2001 a 2011*

	Bělčice	Hvožd'any	Mladý Smolivec
Koeficient ekologické stability (KES) 2001	1,08	2,92	1,44
Koeficient ekologické stability (KES) 2011	1,08	2,86	1,44

Zdroj: www.czso.cz [33]

Dlouhodobě nejvíce stabilním územím, tedy územím s nejvyšším koeficientem ekologické stability, je obec Hvožd'any. Jednou z možných příčin vysoké stability území Hvožd'an je skutečnost, že 60% území tvoří lesní plochy.

Katastrální území obce Hvožd'any je součástí přírodního parku Třemšín, proto by bylo logické očekávat, že stabilita tohoto území zůstane zachována. Avšak v současné době se tato oblast potýká s hrozbou ekologické katastrofy v podobě zřízení povrchového dolu na zlato v Petráškově hoře u Vacíkova, kde by docházelo k získávání zlata pomocí kyanidového loužení.

V současné době je projednávána novela horního zákona, jehož součástí by mělo být povolení metody získávání zlata pomocí kyanidového loužení. V případě, že bude novela takto schválena a dojde k povolení těžby, je možné očekávat, že ekologická

stabilita obce Hvožd'any, ale i celého Třemšínka a ostatních zkoumaných obcí, bude silně narušena.

Míra přirozeného přírůstku

Míra přirozeného přírůstku vyjadřuje rozdíl mezi počty narozených a zemřelých v obci pro daný rok.

Tabulka 16: Míra přirozeného přírůstku v letech 2001 a 2011

	Bělčice	Hvožd'any	Mladý Smolivec
Míra přirozeného přírůstku v r. 2001	-14	-2	-3
Míra přirozeného přírůstku r. 2011	0	-7	2

Zdroj: www.czso.cz [33]

Přelom tisíciletí ve zkoumaných venkovských obcích byl ve znamení populačního poklesu v důsledku převažujícího počtu zemřelých. Obec Mladý Smolivec zaznamenala v roce 2011 jako jediná pozitivní přirozený přírůstek v důsledku nárůstu porodnosti. Příčinnou tohoto nárůstu může být fakt, že 26% obyvatel obce se nachází ve věku mezi 20 – 39 lety, tedy v reprodukčním věku.

Důvodem pro negativní míru přirozeného přírůstku v obci Hvožd'any může být skutečnost, že 28% obyvatel je starších 60 let a tedy spadá do rizikové skupiny obyvatel, vyznačující se vyšší úmrtností.

Obec Bělčice vykazuje v roce 2011 nulovou míru přirozeného přírůstku. Porodnost je v obci v posledních letech velmi stabilní. Úmrtnost zaznamenala v roce 2011 oproti roku 2001 pokles o 48%, za jednu z příčin této změny lze označit trend dlouhověkosti, v souladu s nímž se lidé dožívají vyššího věku.

Čistá migrace

Čistá migrace vyjadřuje rozdíl mezi počty přistěhovalých a vystěhovalých občanů pro dané období.

Tabulka 17: Čistá migrace v letech 2001 a 2011

	Bělčice	Hvožd'any	Mladý Smolivec
Čistá migrace r.2001	7	-5	-16
Čistá migrace r.2011	-4	-2	-5

Zdroj: www.czso.cz [33]

V první polovině 90. let došlo k zastavení procesu vylidňování venkova, v důsledku změny směru migrace z města na venkov, kdy převažuje počet přistěhovaných na venkov nad vystěhovanými. Nárůst obyvatel se projevil především v zázemí velkoměst. [18]

U sledovaných obcí dochází k odlivu obyvatel v důsledku negativní migrace. Tyto obce se nenacházejí v blízkosti velkých měst a je zde obtížné najít zaměstnání.

V obci Bělčice došlo v roce 2011 k nárůstu čisté míry migrace oproti roku 2001. Důsledkem odlivu obyvatel může být nárůst nezaměstnanosti za sledované období o 8%.

V důsledku rostoucí míry nezaměstnanosti se může v budoucnu odsun obyvatelstva dále prohlubovat.

Průměrný věk obyvatel

Tabulka 18: *Průměrný věk obyvatel v letech 2001 a 2011*

	Bělčice	Hvožd'any	Mladý Smolivec
Průměrný věk r. 2001	41,5	39,3	40,7
Průměrný věk r. 2011	42,7	42,1	43,1

Zdroj: www.czso.cz [33]

Obyvatelstvo zkoumaných obcí stárne, jak dokazuje vyšší průměrný věk obyvatel v roce 2011. Díky moderní medicíně se lidé dožívají vyššího věku a v důsledku toho populace stárne.

Vzhledem k nízkému počtu nově narozených dětí v roce 2011, je možné do budoucna předpokládat další růst průměrného věku obyvatel.

Index vývoje počtu obyvatel

Tabulka 19: *Index vývoje počtu obyvatel 2001 – 2011*

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Bělčice	100,00	99,90	101,64	100,72	101,74	103,28	102,77	104,41	104,10	103,28	104,31
Hvožd'any	100,00	100,75	99,50	100,12	96,26	96,76	99,75	104,24	104,24	103,24	101,37
Mladý Smolivec	100,00	98,13	98,93	97,73	95,20	94,27	93,87	94,00	96,00	95,47	96,13

Zdroj: vlastní výpočty

Index vývoje počtu obyvatel ilustruje fakt, že v případě obce Mladý Smolivec dochází v posledním desetiletí k odlivu obyvatel. Příčinou může být, jak již bylo řečeno,

neuspokojivá situace na trhu práce, případně nedostatečná vybavenost obce v oblasti technické infrastruktury.

Daňové příjmy na obyvatele

Tabulka 20: *Daňové příjmy na obyvatele vybraných obcí v letech 2001 a 2011*

	Bělčice [35]	Hvožd'any [39]	Mladý Smolivec [43]
Daňové příjmy na obyvatele r. 2001	5 471	5 126	4 924
Daňové příjmy na obyvatele r. 2011	9 229	10 602	9 540

Zdroj: Závěrečné účty jednotlivých obcí za rok 2011

1. ledna 2001 vstoupil v platnost zákon č. 243 / 2000 Sb., O rozpočtovém určení daní. Mezi lety 2001 – 2011 došlo k četným novelizacím tohoto zákona. Změny, které z toho zákona vplynuly, je možné považovat za příčinu nárůstu daňových příjmů.

Obcím připadalo v období 2001 – 2007 20,59 % z celostátního výnosu sdílených daní, přičemž jednotlivé obce získaly svůj podíl podle přepočteného počtu obyvatel (počet obyvatel upravených velikostním koeficientem obce). [44]

Novela zákona o rozpočtovém určení daní platná od roku 2002 přiřadila obcím 1,5 % podíl z celorepublikového výnosu daně z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků podle počtu zaměstnanců v obcích k celkovému počtu zaměstnanců v České republice. [44]

Od roku 2008 je platná další novela rozpočtového určení daní, která zvyšuje příjmy obcí na podíl 21,4 % z výnosů sdílených daní. [44]

V důsledku nastíněných změn v rozpočtovém určení daní došlo v období 2001 – 2011 k nárůstu daňových příjmů. Z tabulky 10 je patrné, že ve zkoumaných obcích byl v daném období nárůst zhruba dvojnásobný.

Při zohlednění novelizace zákona o rozpočtovém určení daní z roku 2012, v níž je zakotven nárůst podílů výnosů ze sdílených daní (Zákon 295 / 2012 Sb.) je možné v budoucnu očekávat další růst daňových příjmů obcí.

Nedaňové příjmy na obyvatele

Tabulka 21: *Nedaňové příjmy na obyvatele vybraných obcí v letech 2001 a 2011*

	Bělčice [35]	Hvožd'any [39]	Mladý Smolivec [43]
Nedaňové příjmy na obyvatele r. 2001	1 587	6 476	3 041
Nedaňové příjmy na obyvatele r. 2011	1 461	2 562	3 117

Zdroj: Závěrečné účty jednotlivých obcí za rok 2011

Obec Hvožd'any zaznamenala mezi lety 2001 a 2011 pokles v nedaňových příjmech o 61%. Tento pokles má svůj původ v omezení vlastní činnosti, u které příjmy poklesly o 83%.

U obcí Smolivec a Bělčice nedošlo k výrazným změnám v ekonomické aktivitě obce, proto nedaňové příjmy nereflektují výraznější změnu

Příjmy ze sdílených daní na obyvatele

Tabulka 22: *Příjmy ze sdílených daní na obyvatele v letech 2001 a 2011*

	Bělčice [35]	Hvožd'any [39]	Mladý Smolivec [43]
Příjmy ze sdílených daní na obyvatele r. 2001	4 416	4 090	4 120
Příjmy ze sdílených daní na obyvatele r. 2011	7 575	9 097	7 761

Zdroj: Závěrečné účty jednotlivých obcí za rok 2011

Příjmy ze sdílených daní v roce 2011 markantně vzrostly oproti roku 2001. Za příčinu je možné považovat, jak již bylo řečeno, změnu v rozpočtovém určení daní, která vede k většímu zapojení do rozpočtu obcí.

V roce 2011 byli ve zkoumaných obcích příjmy ze sdílených daní oproti roku 2001 v průměru o 49 % vyšší.

Příjmy z místních poplatků na obyvatele

Tabulka 23: *Příjmy z místních poplatků na obyvatele v letech 2001 a 2011*

	Bělčice [35]	Hvožd'any [39]	Mladý Smolivec [43]
Příjmy z místních poplatků na obyvatele r. 2001	58	57	32
Příjmy z místních poplatků na obyvatele r. 2011	455	111	502

Zdroj: Závěrečné účty jednotlivých obcí za rok 2011

K vybírání místních poplatků obce zmocňuje zákon č. 565 / 1990 Sb. O místních poplatcích. Tento zákon stanovuje maximální sazby jednotlivých poplatků, které obce dále upravují svými vyhláškami.

Mezi lety 2001 a 2011 byl tento zákon 12 krát novelizován, čímž došlo k možnosti navýšení místních poplatků. Jak je patrné v tabulce 23 obce této možnosti hojně využily.

Zatím poslední novela zákona č. 565 / 1990 Sb. proběhla v roce 2012 a mimo jiné umožňuje zvýšení poplatků za sběr a svoz netříděného odpadu, z čehož můžeme usuzovat budoucí nárůst příjmů z místních poplatků.

Investiční přijaté transfery

Investiční transfery jsou dotace poskytnuté obci ze státního rozpočtu, státních fondů, z rozpočtu kraje, od jiné obce.

Tabulka 24: *Investiční přijaté transfery vybraných obcí v letech 2001 a 2011*

	Bělčice [35]	Hvožd'any [39]	Mladý Smolivec [43]
Investiční přijaté transfery r. 2001	0	1 975 000	0
Investiční přijaté transfery r. 2011	0	658 390	1 222 775

Zdroj: Závěrečné účty jednotlivých obcí za rok 2011

V roce 2001 čerpala obec Hvožd'any, jako jediná ze zkoumaných obcí, dotace ze státního rozpočtu. V roce 2011 využily investiční transfery obce Hvožd'any a Mladý Smolivec.

V roce 2011 získala nejvyšší investiční transfery obec Mladý Smolivec, která je použila k rekonstrukci Dětského hřiště MŠ Starý Smolivec, I. etapě renovace Hasičárny ve Starém Smolivci a pro výstavbu Pomníků v Mladém Smolivci, Starém Smolivci, Dožicích a Budislavicích.

Kapitálové výdaje

Kapitálové výdaje zahrnují investice do majetku obcí.

Tabulka 25: *Kapitálové výdaje vybraných obcí v letech 2001 a 2011*

	Bělčice [35]	Hvožd'any [39]	Mladý Smolivec [43]
Kapitálové výdaje r. 2001	3 105 950	4 856 010	2 873 570
Kapitálové výdaje r. 2011	940 624	1 141 510	2 380 090

Zdroj: Závěrečné účty jednotlivých obcí za rok 2011

Nejvyšší kapitálové výdaje v roce 2011 vynaložila obec Mladý Smolivec. Nejvíce bylo v Mladém Smolivci investováno do ochrany památek a péče o kulturní

dědictví (800 tis. Kč), požární ochrany (633 tis. Kč) a bytového hospodářství (385 tis. Kč). [43]

V obcích Bělčice a Hvoždany došlo v roce 2011 k výraznému propadu v investování oproti roku 2001.

V obci Hvoždany se v roce 2011 nejvíce investovalo do činnosti místní správy v částce 1 004 tis. Kč. [39]

Obec Bělčice v roce 2011 vynaložila nejnižší kapitálové výdaje ze zkoumaných obcí. Převážná část těchto výdajů byla použita na budování / rekonstrukci veřejného osvětlení (835 tis. Kč). [35]

Financování

Financování v tabulce 26 je vyjádřeno účetní formou rozpočtu, tedy je-li rozpočet ve schodku, je financování kladné, naopak je-li v přebytku, je financování záporné.

Tabulka 26: *Financování v letech 2001 a 2011*

	Bělčice [35]	Hvoždany [39]	Mladý Smolivec [43]
Financování r. 2001	-73 190	76 230	274 660
Financování r. 2011	2 054 700	- 569 960	- 1 004 303

Zdroj: Závěrečné účty jednotlivých obcí za rok 2011

Obce Hvoždany a Mladý Smolivec v roce 2011 hospodařily s přebytkem. Obec Bělčice v roce 2011 hospodařila se schodkem 2 054 700, k jeho pokrytí bylo využito nedočerpaných prostředků z uplynulých let a dotačních zdrojů.

Výdaje po konsolidaci

Objem výdajů územních rozpočtů neustále roste, což je odrazem zvýšené autonomie a odpovědnosti územní samosprávy za zabezpečování a financování veřejného sektoru na svém území, ale i růstu veřejného sektoru jako celku. [44]

Až do roku 2000 byla odpovědnost za výdaje na místní úrovni rozdělena mezi obce a okresní úřady. Po ukončení činnosti okresních úřadů k 31. 12. 2002 přešly kompetence převážně na obce a z menší části také na kraje. [44]

S tím souvisí nárůst podílu běžných výdajů na celkových výdajích obce a s tím spojené zvýšení celkových výdajů.

Tabulka 27: *Výdaje vybraných obcí po konsolidaci v letech 2001 a 2011*

	Bělčice [35]	Hvožd'any [39]	Mladý Smolivec [43]
Výdaje po konsolidaci r. 2001	7 487 040	12 482 910	7 796 300
Výdaje po konsolidaci r. 2011	14 569 600	13 575 570	13 737 940

Zdroj: Závěrečné účty jednotlivých obcí za rok 2011

V roce 2001 tvořily běžné výdaje 61 % výdajů zkoumaných obcí, oproti tomu v roce 2011 již dosahovaly 89 % veškerých výdajů obcí.

Za další možnou příčinu zvyšování výdajů obcí je možné označit rostoucí náklady zapříčiněné nárůstem cen materiálů a energií.

Počet částí obce

Tabulka 28: *Počet částí vybraných obcí*

	Bělčice	Hvožd'any	Mladý Smolivec
Počet částí obce	7	6	5

Zdroj: www.czso.cz [33]

Z hlediska historického vývoje pro členění vybraných obcí bylo zlomové období 1972 – 1976, kdy došlo k zásadním změnám. Během tohoto období se původní počet místních částí obcí v rámci administrativně správních úprav v průměru zdvojnásobil.

Z tabulky 28 je patrné, že nejnižší počet částí obce má obec Mladý Smolivec, nejvyšší pak obec Bělčice.

Do budoucna nejsou očekávány zásadní změny, žádná z místních částí nezvažuje možnost svého osamostatnění.

Specifická hustota zalidnění

Specifická hustota zalidnění vyjadřuje podíl počtu obyvatel na zastavěné ploše v hektarech.

Tabulka 29: *Specifická hustota zalidnění ve vybraných obcích v letech 2001 a 2011*

	Bělčice	Hvožd'any	Mladý Smolivec
Specifická hustota zalidnění r. 2001	28,25	26,15	23,31
Specifická hustota zalidnění r. 2011	28,25	26,22	22,53

Zdroj: vlastní výpočty

Z hlediska specifické hustoty zalidnění nedošlo mezi lety 2001 a 2011 k výraznějším změnám. Konstantnost v oblasti specifické hustoty zalidnění může být zapříčiněna stálostí zastavěné plochy a její regulací pomocí územního plánu.

Nejvyšší hodnoty specifické hustoty zalidnění byly v roce 2011 zjištěny v obci Bělčice. Obcí s nejmenší hustotou zalidnění je obec Mladý Smolivec. Současné tendence naznačují rovnoměrný vývoj v budoucnu.

6.2 Srovnání dílčích aspektů

Bělčice jsou nejlidnatější obcí a rostoucím indexem vývoje počtu obyvatel. Oproti ostatním obcím zde byla v roce 2011 vysoká nezaměstnanost. Jako jediná obec hospodařila v roce 2011 se schodkem a to 2 054 tis. Kč.

Obec Hvožd'any je ekologicky nejstabilnějším zkoumaným územím. Obec má nejnižší průměrný věk obyvatel. Avšak v roce 2011 zde došlo k největšímu úbytku obyvatel.

Obec Mladý Smolivec je nejmenší zkoumanou obcí z hlediska počtu obyvatel. V roce 2011 obec Mladý Smolivec zaznamenala ze zkoumaných obcí nejvyšší úbytek obyvatelstva, vykazovala nejnižší nezaměstnanost a hospodařila s největším přebytkem. Avšak je to obec trpící odlivem obyvatelstva.

Tabulka 30: Objektívni ukazatele kvality života shrnuje rozdíly v hodnotách jednotlivých ukazatelů, jak mezi obcemi, tak v rámci jednotlivých let.

Tabulka 30: *Objektivní ukazatele kvality života pro zkoumané obce v letech 2001 a 2011*

	Bělčice		Hvožd'any		Mladý Smolivec	
	2001	2011	2001	2011	2001	2011
Míra nezaměstnanosti	6%	14%	3,6%	8,7%	3,8%	8%
Počet dokončených bytů v rodinných domech / 1000 obyvatel	6,2	25,6	11,2	9,8	14,7	19,4
Koeficient ekologické stability (KES)	1,08	1,08	2,92	2,86	1,44	1,44
Míra přirozeného přírůstku	-14	0	-2	-7	-3	2
čistá migrace	7	-4	-5	-2	-16	-5
průměrný věk	41,5	42,7	39,3	42,1	40,7	43,1
Index vývoje počtu obyvatel	100	104,3	100	101,4	100	96,1
Daňové příjmy na obyvatele	5 471	9 229	5 126	10 602	4 924	9 540
Nedaňové příjmy na obyvatele	1587	1 461	6 476	2 562	3 041	3 117
Příjmy ze sdílených daní na obyvatele	4 416	7 575	4 090	9 097	4 120	7 761
Příjmy z místních poplatků na obyvatele	58	455	57	111	32	502
Investiční přijaté transfery	0	0	1 975 000	658 390	0	1 222 775
Kapitálové výdaje	3 105 950	940 624	4 856 010	1 141 510	2 873 570	2 380 090
Financování	73 190	-2 054 700	-76 230	569 960	-274 660	1 004 303
Výdaje po konsolidaci	7 487 040	14 569 600	12 482 910	13 575 570	7 796 300	13 737 940
Počet částí obce	7	7	6	6	5	5
Specifická hustota zalidnění	28,25	28,25	26,15	26,22	23,31	22,53

Zdroj: vlastní výpočty

Z hlediska míry nezaměstnanosti zaznamenaly všechny obce v roce 2011 nárůst oproti roku 2001. Nejméně výrazný je tento vzestup v obci Mladý Smolivec a to 4,2%. V Mladém Smolivci bojují s nezaměstnaností pomocí tvorby nových pracovních míst financovaných z prostředků z Evropské unie. Mezi lety 2008 – 2010 byla v rámci Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost vytvořena 4 pracovní místa veřejně prospěšných prací, která jsou z 85% spolufinancována z Evropského sociálního fondu.

V obcích Bělčice a Mladý Smolivec došlo v roce 2011 oproti roku 2001 k navýšení počtu dokončených domů na 1000 obyvatel.

V obci Hvožd'any došlo naopak k poklesu ve výstavbě nových domů oproti roku 2001. Nachází se zde 383 domů včetně bytových, z nichž je 44% neobydlených. Na každého obyvatele žijícího v obci připadá 0,47 domu. Je možné, že trh nemovitostí je v obci Hvožd'any již nasycen a proto se výstavba nových domů snižuje. Druhým možným důvodem pro pokles výstavby nových domů může být fakt, že se občané spíše přiklánějí k rekonstrukci již stávajících objektů.

Zkoumaná území z hlediska ekologické stability oproti roku 2001 nezaznamenala prakticky žádnou změnu. Již zmíněnou výjimkou je obec Hvožd'any. Správní území obcí lze, dle Míchala [29], charakterizovat jako vcelku vyváženou krajinu. Stabilita daného území je zaručena pomocí územně plánovací dokumentace, která limituje míru expanze obcí.

Celkový přírůstek obyvatel složený z čisté migrace a míry přirozeného přírůstku je ve všech obcích v roce 2011 záporný. Avšak v obcích Bělčice a Mladý Smolivec nastalo v porovnání s rokem 2001 zlepšení a záporný trend je méně výrazný. Nejvyšší nárůsty obyvatel zaznamenaly obce mezi roky 2006 – 2008, kdy populačně silné ročníky měly potomky.

Legislativní změny zapříčinily nárůst na straně příjmů v rozpočtech obcí, jednalo se především o daňové příjmy, příjmy ze sdílených daní a příjmy z místních poplatků. Místní poplatky v obci Mladý Smolivec se navýšily oproti roku 2001 šestnácti násobně. V případě obce Bělčice je to téměř osmi násobně. Nejmenší nárůst poplatků v roce 2011 v porovnání s rokem 2001 zaznamenala obec Hvožd'any, kde došlo k zdvojnásobení příjmů z místních poplatků na obyvatele.

Nejen příjmy v roce 2011 ve srovnání s rokem 2001 vzrostly. I v oblasti nákladů došlo k dosti výraznému nárůstu. Co se týče celkových nákladů lze v případě obcí Bělčice a Mladý Smolivec hovořit o více jak 50 - ti % nárůstu. Výjimkou je obec Hvožd'any kde sice došlo také k nárůstu výdajů, ale pouze o necelých 9 %.

Příčinu růstu výdajů je možné spatřovat v rostoucích cenách energií, spotřebních materiálů a běžných výdajů.

V roce 2001 jediná obec Bělčice hospodařila s přebytkem, naopak v roce 2011 je jedinou, která vytvořila deficit.

Rozsah správního území obcí a počet jejich částí zůstal v roce 2011 při porovnání s rokem 2001 nezměněn.

7. Subjektivní pohled na kvalitu života ve zkoumaných obcích

Za účelem získání informací o obyvatelích zkoumaných obcí bylo provedeno ve dnech 10. 02. 2013 – 17. 03. 2013 dotazníkové šetření v obcích Bělčice, Hvožd'any, Mladý Smolivec a jejich místních částech.

Cílem dotazníkového šetření bylo zjistit, zda jsou obyvatelé spokojeni s místem svého bydliště, co považují za klady nebo zápory života na venkově a které problémy by měly být v jejich obci řešeny.

Celkem bylo rozdáno 270 dotazníků. Jejich dosažená návratnost byla téměř 93 %. Z toho 1,6 % bylo vyřazeno z důvodů nesprávného vyplnění (Příloha 28).

7.1. Charakteristika respondentů

Věková struktura respondentů je v souladu s reálným stavem v jednotlivých obcích. Nejhojněji je mezi respondenty zastoupena skupina obyvatel mezi 30 – 59 lety, která tvoří více jak 60 % všech dotázaných (Příloha 29).

Složení respondentů dle pohlaví odpovídá jejich charakteru dle zkoumaných obcí. Pro obce Hvožd'any a Mladý Smolivec je dominantní zastoupení mužů (Příloha 30).

Z hlediska vzdělanostní struktury (Příloha 31) převládá v souboru oslovených respondentů obyvatelstvo se středoškolským vzděláním zakončené výučním listem (47,56% z celkového počtu oslovených).

Nejvíce respondentů pochází z centrální místní části obce. S výjimkou obce Mladý Smolivec, kde je převážná část respondentů rozdělena mezi dvě místní části – Mladý a Starý Smolivec, což plně koresponduje s počty obyvatel v těchto částech (Příloha 32).

Ve všech zkoumaných obcích se největší procento respondentů nalézá v zaměstnaneckém poměru. Druhou nejvýraznější skupinou jsou penzionovaní obyvatelé, velikost této skupiny zhruba odpovídá procentuálnímu zastoupení obyvatel starších 60 let v jednotlivých obcích (Příloha 33).

Tabulka 31: *Místo výkonu práce*

	Bělčice	Hvožd'any	Mladý Smolivec
v obci kde žijí	16,98 %	28,30 %	18,00 %
v jiné venkovské obci	18,87 %	11,32 %	24,00 %
ve městě	64,15 %	60,38 %	58,00 %
dojíždím za zákazníky	0,00 %	3,77 %	0,00 %

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Více jak 80% obyvatel zkoumaných venkovských obcí dojíždí za svým povoláním. V průměru 61% obyvatel cestuje za prací do města.

Tabulka 32: *Délka denní dojížd'ky za prací*

	Bělčice	Hvožd'any	Mladý Smolivec
méně jak 5 minut	11,36 %	5,00 %	4,88 %
5 - 10 minut	15,91 %	10,00 %	12,20 %
10 - 15 minut	31,82 %	5,00 %	12,20 %
15 - 20 minut	20,45 %	30,00 %	36,59 %
více jak 20 minut	20,45 %	50,00 %	34,15 %

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Dojížd'ka za prací je jedním ze způsobů jak mohou občané venkovských obcí bojovat s nezaměstnaností. Běžná doba dojížd'ky pro více než 60 % respondentů je 15 a více minut. Téměř 35% respondentů dojíždí déle než 20 minut.

Tabulka 33: *Podíl obyvatel pracujících v zemědělství*

	Bělčice	Hvožd'any	Mladý Smolivec
Pracuji v zemědělství	16,98 %	20,75 %	12,00 %
Nepracuji v zemědělství	83,02 %	79,25 %	88,00 %

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

V průměru více jak 16 % respondentů pracuje v zemědělství. Nejvíce zaměstnaných v tomto odvětví vykazuje obec Hvožd'any (20, 75%).

Tabulka 34: *Délka života občanů v obci*

	Bělčice	Hvožd'any	Mladý Smolivec
Od narození	35,90%	50,00%	54,65%
Přistěhoval/a jsem se	64,10%	50,00%	45,35%

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Tabulka 34 rozděluje obyvatele dle délky života v obci. V obci Bělčice převažují obyvatelé, kteří se do obce přistěhovali v průběhu života, v obci Mladý Smolivec je tomu právě naopak. Vzácně vyrovnaný stav panuje v obci Hvožd'any.

Tabulka 35: *Délka života občanů v obci od přistěhování*

	Bělčice	Hvožd'any	Mladý Smolivec
méně než 5let	18,00 %	14,63 %	12,82 %
5 - 9 let	14,00 %	7,32 %	0,00 %
10 - 19 let	26,00 %	31,71 %	23,08 %
20 - 29 let	26,00 %	14,63 %	43,59 %
30 a více let	16,00 %	31,71 %	20,51 %

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Za posledních 10 let přišlo do obce Bělčice 32% všech přistěhovaných respondentů. Tento fakt pouze potvrzuje informace získané z objektivního pozorování obce, které naznačilo výraznou pozitivní migrační tendenci, které zapříčiňuje nárůst obyvatel v obci.

Mladý Smolivec je migračně ztrátovým regionem, o čemž svědčí i fakt, že během posledních deseti let se přistěhovalo necelých 13%. Nejvíce obyvatel přišlo do obce před více jak 20 - ti lety.

Tabulka 36: *Místo původu přistěhovalců*

	Bělčice	Hvožd'any	Mladý Smolivec
do 99	22,00 %	7,32 %	7,69 %
100 -199	8,00 %	12,20 %	12,82 %
200 - 499	24,00 %	12,20 %	20,51 %
500- 1999	0,00 %	17,07 %	7,69 %
2000 - 4999	8,00 %	9,76 %	17,95 %
5000- 9999	18,00 %	4,88 %	10,26 %
nad 10000	20,00 %	36,59 %	23,08 %

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

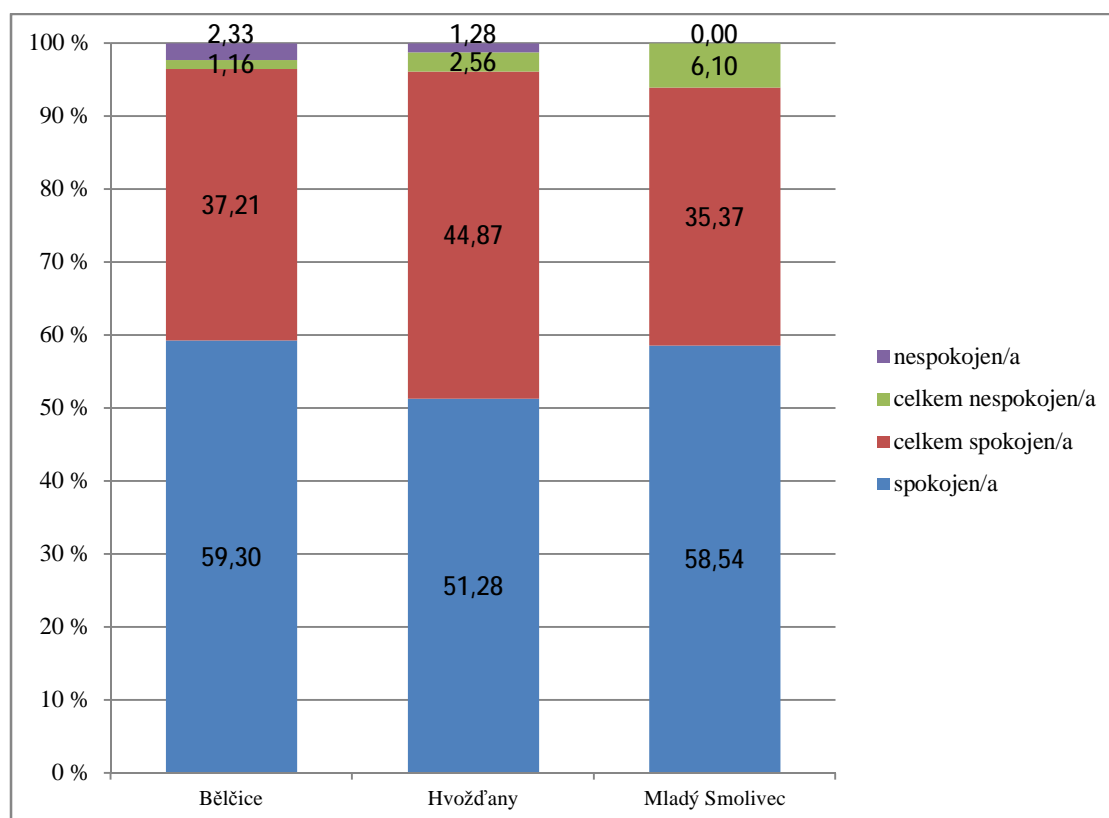
V pozitivní migraci se projeví dva základní trendy. Prvním z nich je migrace z malých obcí. Nejvíce je tento trend patrný v obci Bělčice, kdy přistěhovaní obyvatelé z 54 % pocházejí z obcí do 500 obyvatel.

Druhým trendem, který se zde projevuje a je v posledních desetiletích stále více patrný, je odsun obyvatel z měst nad 10 000 obyvatel na venkov. V případě obce

Hvožd'any je to celých 36,59 % nově přistěhovaných. Jak uvádí Maříková [18] důvodů pro tento vývoj je možno najít hned několik: návrat občanů na stáří na venkov. Může se jednat i o městské obyvatelstvo mající na venkově rekreační objekty, které postupně začínají využívat k trvalému bydlení. Pro život na venkově se rozhodla i řada mladých lidí hledajících na venkově nový životní styl, a další mladí lidé, pro které je život na venkově „přitažlivější“ jak z ekologického hlediska, tak z hlediska ekonomického.

7.2. Hodnocení aspektů života na venkově

Graf 4: Spokojenost obyvatel s místem bydliště a jeho okolím (%)

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Převážná většina obyvatel je s místem svého bydliště spokojena.

Tabulka 37: Obyvatelstvo zvažující změnu bydliště

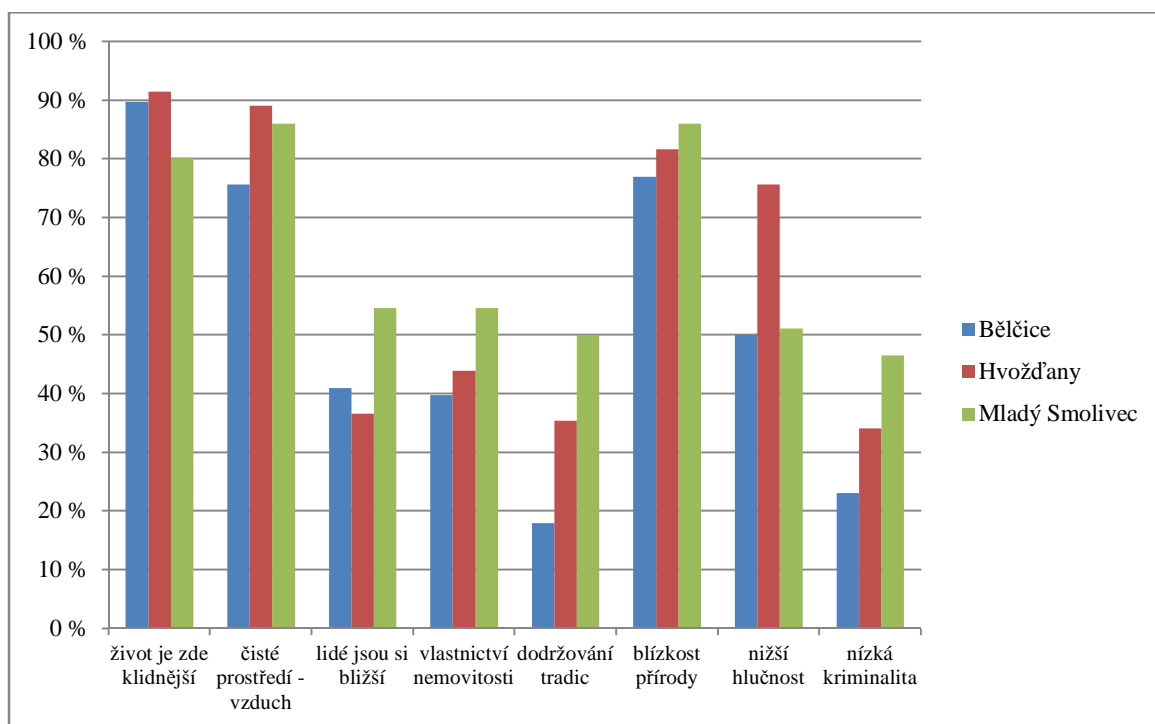
	Bělčice	Hvožd'any	Mladý Smolivec
Uvažují o změně bydliště	8,14 %	6,41 %	10,98 %
Neuvažují o změně bydliště	91,86 %	93,59 %	89,02 %

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

O změně bydliště uvažuje 6 – 11% obyvatel. Jako nejčastější důvod pro změnu bydliště byl uváděn nedostatek pracovních příležitostí. Jak již bylo uvedeno v předchozích kapitolách míra nezaměstnanosti může být pro vylidňování venkova do budoucna klíčová.

U mladých lidí byla jako další důvod pro odchod z obce uváděna nedostupnost dalších možností vzdělávání, případně partnerský vztah.

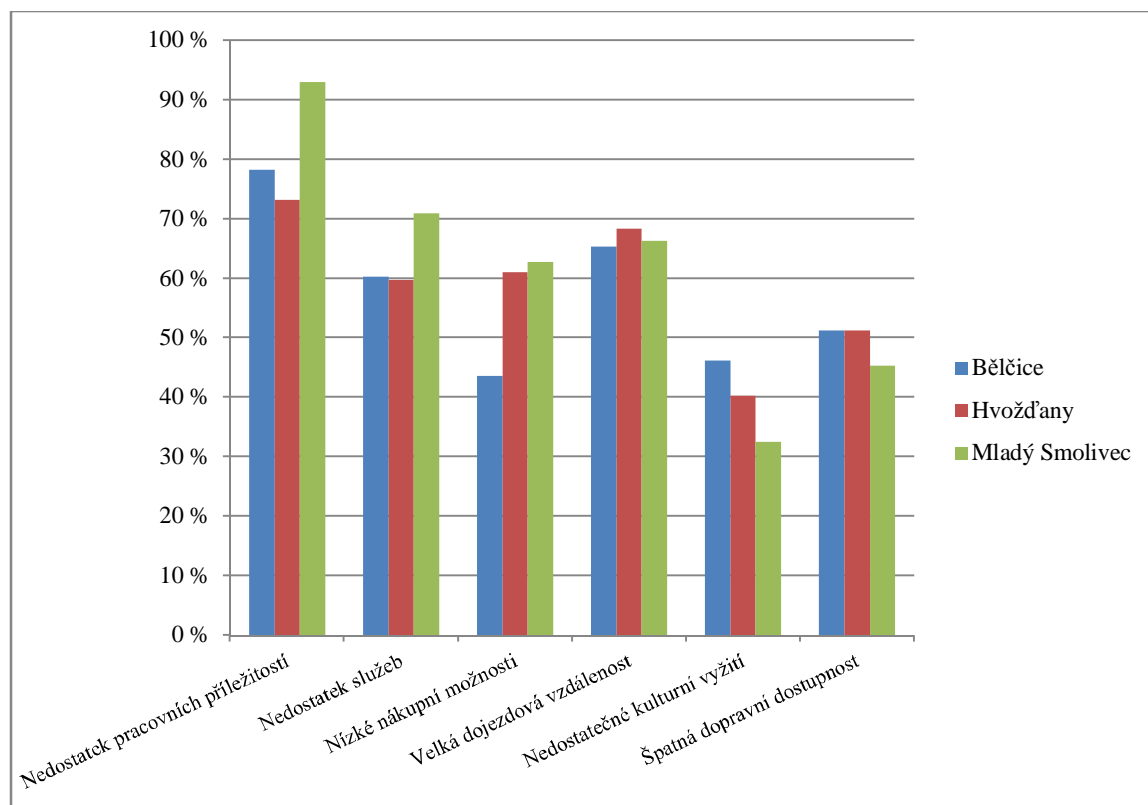
Graf 5: Výhody života na venkově

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

V průměru více jak 87% dotázaných považuje za největší výhodu života na venkově klid. Více jak 80% venkovské populace vidí výhodu života na venkově v čistém prostředí, vzduchu a blízkosti přírody.

Graf 6: Nevýhody života na venkově

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Za největší zápor života na venkově je dle respondentů považován nedostatek pracovních příležitostí, velká dojezdová vzdálenost a nedostatek služeb.

Tabulka 38: *Hodnocení aspektů života na venkově (v %)*

		Kulturní a sportovní vyžití v obci	pracovní příležitosti	stav obecních komunikací	dostupnost mateřské školy	dostupnost školy	dostupnost dalších možností vzdělávání	vybavenost	hlučnost prostředí
Velmi nespokojen	Bělčice	7,69	28,21	5,13	1,28	1,28	14,10	7,69	0,00
	Hvozdřany	0,00	23,17	3,66	0,00	0,00	20,73	0,00	0,00
	Mladý Smolivec	0,00	13,95	8,14	0,00	0,00	10,47	1,16	2,33
Nespokojen	Bělčice	33,33	47,44	43,59	5,13	5,13	32,05	21,79	6,41
	Hvozdřany	25,61	53,66	25,61	13,41	13,41	46,34	12,20	1,22
	Mladý Smolivec	17,44	55,81	13,95	4,65	9,30	44,19	5,81	6,98
Celkem spokojen	Bělčice	41,03	14,10	28,21	19,23	20,51	41,03	44,87	15,38
	Hvozdřany	51,22	19,51	51,22	14,63	13,41	26,83	41,46	24,39
	Mladý Smolivec	36,05	17,44	22,09	25,58	40,70	33,72	46,51	25,58
Spokojen	Bělčice	11,54	10,26	20,51	43,59	43,59	12,82	24,36	52,56
	Hvozdřany	15,85	3,66	19,51	26,83	24,39	6,10	39,02	57,32
	Mladý Smolivec	38,37	12,79	44,19	18,60	29,07	6,98	38,37	50,00
velmi spokojen	Bělčice	6,41	0,00	2,56	30,77	29,49	0,00	1,28	25,64
	Hvozdřany	7,32	0,00	0,00	45,12	47,56	0,00	7,32	17,07
	Mladý Smolivec	8,14	0,00	11,63	51,16	20,93	4,65	8,14	15,12
		prostředí obce	upravenost obce	práce starosty a zastupitelst.	bezpečnostní situace v obci	kvalita ovzduší	množství dopravy	dopravní dostupnost	mezilidské a sousedské vztahy
Velmi nespokojen	Bělčice	0,00	1,28	7,69	1,28	0,00	6,41	1,28	3,85
	Hvozdřany	0,00	0,00	2,44	0,00	0,00	2,44	13,41	4,88
	Mladý Smolivec	0,00	0,00	0,00	0,00	1,16	2,33	12,33	2,33
Nespokojen	Bělčice	5,13	6,41	25,64	15,38	1,28	17,95	44,87	8,97
	Hvozdřany	1,22	2,44	4,88	4,88	2,44	9,76	37,80	12,20
	Mladý Smolivec	1,16	1,16	1,16	6,98	1,16	12,79	40,70	8,14
Celkem spokojen	Bělčice	26,92	29,49	35,90	48,72	17,95	35,90	29,49	37,18
	Hvozdřany	18,29	24,39	28,05	34,15	2,44	21,95	29,27	41,46
	Mladý Smolivec	15,12	11,63	5,81	25,58	8,14	39,53	29,07	26,74
Spokojen	Bělčice	53,85	51,28	8,97	30,77	33,33	32,05	21,79	35,90
	Hvozdřany	62,20	56,10	45,12	47,56	47,56	62,20	19,51	31,71
	Mladý Smolivec	76,74	73,26	24,42	54,65	53,49	41,86	16,74	51,16
velmi spokojen	Bělčice	14,10	11,54	6,41	3,85	47,44	7,69	2,56	14,10
	Hvozdřany	18,29	17,07	19,51	13,41	47,56	3,66	0,00	9,76
	Mladý Smolivec	6,98	13,95	68,60	12,79	36,05	3,49	1,16	11,63

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Obyvatelé Bělčic jsou velmi spokojeni s kvalitou ovzduší. Spokojeni jsou pak s upraveností, klidností a prostředím obce. Spokojeni jsou také s dostupností mateřské a

základní školy. Naopak velmi nespokojení jsou obyvatelé Bělčic s nedostatkem pracovních příležitostí a stavem obecních komunikací.

S kvalitou ovzduší jsou lidé velmi spokojeni také v obci Hvožd'any. Respodeni jsou zde velmi spokojeni i s dostupností mateřské a základní školy. Velmi nespokojení jsou Hvožd'anští s dopravní dostupností, s nabídkou pracovních příležitostí a s možností dalšího vzdělávání, která v obci chybí.

V Mladém Smolivci jsou velmi spokojeni s dostupností mateřské školky a práci paní starostky Kubové, která děti předškolního věku ze vzdálenějších částí obce každý den sváží do mateřské školy. Navíc byla v roce 2011 zahrada MŠ kompletně zrekonstruována a jsou plánovány další opravy na období 2012 – 2014. Obyvatelé Mladého Smolivce jsou velmi nespokojení s nevalným množstvím pracovních příležitostí, s dostupností dalších možností vzdělávání a také se špatnou dopravní dostupností, která zde panuje.

Tabulka 39: Zájem respondentů o dění v obci

	Bělčice	Hvožd'any	Mladý Smolivec
ANO	81,58	70,73	79,07
NE	18,42	29,27	20,93

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

V průměru 77% respodnentů se zajímá o dění ve svých obcích. Největší zájem o místní dění mají občané Bělčic.

Tabulka 40: *Problematické oblasti nezbytné k řešení ve vybraných obcích (%)*

	Bělčice	Hvožd'any	Mladý Smolivec
Zlepšení dopravní dostupnosti - více spojů	18,07	18,77	21,76
Zvýšení kvality komunikací a cest	19,75	20,69	11,57
Podpora podnikání	6,30	6,90	6,94
Zlepšení občanské vybavenosti	9,24	3,83	8,33
Ochrana přírody a krajiny	3,78	21,84	3,70
Zlepšení technické infrastruktury	10,08	3,83	13,89
Výstavba nového bydlení	6,30	6,51	5,09
Vytvoření nových pracovních míst	12,18	10,34	13,89
Rozvoj místních tradic a zvyků	5,88	1,15	6,02
Zlepšení kulturního a společenského vyžití	8,40	6,13	8,80

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Nejpalčivějším problémem, kterému by podle obyvatel Hvožd'an měla být věnována pozornost je ochrana životního prostředí. Jedná se o již zmiňovanou hrozbu těžby zlata na Petráškově. Téměř 22% respondentů vidí v ochraně krajiny nejintenzivnější téma Hvožd'anska.

Druhým problematickým úsekem v obci Hvožd'any je kvalita komunikací, jejíž zlepšení by uvítalo zhruba 21% obyvatel. Dalším z témat, u kterého by obyvatelé Hvožd'an uvítali řešení, je zlepšení dopravní dostupnosti obce. Nejhorší situace je v odlehlých částech obce, kde je množství spojů značně omezené.

V Bělčicích lidé považují za zásadní zvýšení kvality komunikací. Obzvláště silnice nižší třídy vedoucí do vzdálenějších místních částí jsou v neutěšeném stavu.

Pro 18% dotázaných je důležité zvýšení četnosti a kvality spojů. Tento problém stejně jako kvalita komunikací se týká periferních částí obce.

Vysoká nezaměstnanost v Bělčicích s sebou přináší další bod ke zlepšení života, který by obyvatelé uvítali a to vytvoření nových pracovních míst.

Oblastí, která by měla být na Mlado Smolivecku řešena nejakutněji, je zlepšení dopravních spojů. Zvláště starší občané, kteří jsou na autobusech závislí, by uvítali zvýšení četnosti dopravní obsluhy. V obci funguje pouze autobusová doprava a v některých částech ještě velmi omezeně.

Důležitou oblastí zájmu, jejíž rozvoj by byl v Mladém Smolivci uvítán, je zlepšení technické infrastruktury, která je zde ve velmi neuspokojivém stavu. Avšak v textové části územního plánu obce je počítáno s vybudováním nové a zefektivnění stávající kanalizace. Na rok 2015 je naplánováno vybudování vodovodu v místní části Radošice, kde je předpokládaná investice 15 milionů korun. V období 2013 – 2015 by dle strategického plánu obce měl být opraven vodovod v Budislavicích. [40]

Dalším problémem, který by měl být v obci řešen, je dle respondentů vytvoření nových pracovních míst. Již bylo zmíněno, že díky dotacím z Evropského sociálního fondu, obec zřídila čtyři nová pracovní místa. Za účelem zatraktivnění obce a rozvoje cestovního ruchu by měla být na území obce vybudována v období 2012 – 2013 cyklostezka spojující Starý Smolivec a Dožice. [40]

8. Srovnání kvality života ve vybraných obcích a v České republice jako celku

V rámci analýzy kvality života došlo k porovnání vybraných ukazatelů kvality života na úrovni jednotlivých obcí s hodnotami za Českou republiku jako celek v kontextu roku 2011.

Tabulka 41: *Porovnání kvality života ve vybraných obcích a celé ČR*

	Bělčice	Hvožd'any	Mladý Smolivec	ČR
Míra nezaměstnanosti	14,00%	8,70%	8,00%	9,36%
Počet dokončených bytů v rodinných domech / 1000 obyvatel	25,6	9,8	19,4	34
Koeficient ekologické stability (KES)	1,08	2,86	1,44	1,05
Míra přirozeného přírůstku	0	-7	2	1825
Čistá migrace	-4	-2	-5	16889
Průměrný věk	42,7	42,1	43,1	41,1
Index vývoje počtu obyvatel	104,3	101,4	96,1	102,93
Daňové příjmy na obyvatele	9 229	10 602	9 540	17 816
Nedaňové příjmy na obyvatele	1 461	2 562	3 117	3 266
Příjmy z místních poplatků na obyvatele	455	111	502	1140
Kapitálové výdaje na obyvatele	925	1 404	3 301	9 385
Výdaje po konsolidaci na obyvatele	14 326	16 698	19 054	39 303
Specifická hustota zalidnění	28,25	26,22	22,53	79,77

Zdroj: www.czso.cz [33]

Česká republika se rozkládá na ploše 7 886 598 ha, na které v roce 2011 žilo 10 505 455 obyvatel v 6 251 obcích.

Míra nezaměstnanosti v roce 2011 v České republice dosáhla hodnoty 9,36%, v roce 2001 činila 8,90%. Nejnižší míra nezaměstnanosti byla v tomto období zaznamenána v roce 2008 (5,96%), v roce 2009 vzrostla na 9,24% (Příloha 32), jako příčinu lze označit ekonomickou krizi, která v tomto období zasáhla naši ekonomiku. V obcích Hvožd'any a Mladý Smolivec byla oproti celorepublikovému ukazateli zaznamenána v roce 2011 podprůměrná míra nezaměstnanosti, naopak v obci Bělčice zaznamenali nadprůměrnou míru nezaměstnanosti (14%).

Koeficient ekologické stability pro Českou republiku dosáhl v roce 2011 hodnoty 1,05, na základě čehož lze území státu charakterizovat jako vcelku vyváženou

krajinu. Sledované obce vykazují hodnotu KES vyšší než Česká republika jako celek. Nejvyšší hodnotu KES má obec Hvožd'any, která je součástí chráněného území Třemšínska. 17,7% rozlohy České republiky tvoří chráněná území. Do budoucna je možno počítat se zachováním této stability, díky územně plánovací dokumentaci, která ukotvuje limity změny charakteru využitelnosti území.

Jak je z tabulky 43 patrné, v roce 2011 se v rámci České republiky projevil pozitivní celkový přírůstek obyvatel, na rozdíl od zkoumaných venkovských obcí, kde v tomto roce byl negativní přírůstek. Republikový nárůst počtu obyvatel je z 90% zapříčiněn pozitivní migrací, která je důsledkem přílivu cizinců.

Již zmiňované celorepublikové zvýšení počtu obyvatel také odráží pozitivní charakter indexu vývoje počtu obyvatel v porovnání s rokem 2001. Celkově došlo k téměř 3% nárůstu počtu obyvatel. V obcích Bělčice a Hvožd'any zaznamenal index vývoje počtu obyvatel taktéž nárůst, oproti tomu v obci Mladý Smolivec došlo vzhledem k roku 2001 v roce 2011 k poklesu počtu obyvatel.

Zkoumané obce vykazují vyšší průměrný věk obyvatel než Česká republika jako celek. Za příčinu je možné považovat odchod mladých lidí z těchto obcí a také stárnutí populace venkovských obcí.

Veškeré finanční ukazatele vycházejí z rozpočtů jednotlivých obcí, jsou nižší než průměrné hodnoty za Českou republiku jako celek. U daňových příjmů je možné důvod hledat v zákoně o rozpočtovém určení daní, kdy jedním z kritérií přerozdělování je počet obyvatel a velikost území obcí.

V rámci nedaňových příjmů panují mezi obcemi výrazné rozdíly. Nedaňové příjmy obce Mladý Smolivec se téměř vyrovnají celorepublikové úrovni. Příčina spočívá v enormních příjmech z vlastních činnosti (vzhledem k velikosti obce), které pocházejí především z prodeje dřeva a vody. U obcí Bělčice a Hvožd'any pochází rozhodující část nedaňových příjmů z pronájmu majetku, stejně jako je tomu na celorepublikové úrovni. Avšak obce této velikosti nemohou dosáhnout stejného příjmu na obyvatele, vzhledem k nepatrnému rozsahu svého majetku odpovídajícímu velikosti obce.

Také výdaje zkoumaných obcí se pohybují pod republikovým průměrem, vzhledem k velikosti území a rozsahu samosprávy. Jak již bylo řečeno z hlediska novelizací v zákoně je možno očekávat další nárůst u finančních ukazatelů.

Specifická hustota zalidnění pro Českou republiku je 79,77, je tedy o 68% vyšší než hustota zalidnění v jednotlivých venkovských obcích. Rozdíl je způsoben faktem, že do celorepublikové specifické hustoty zalidnění jsou zahrnuta i velká města jako Praha, Brno, Plzeň a další.

9. Závěr

Cílem diplomové práce bylo na základě vybraných segmentů kvality života analyzovat kvalitu života ve vybraných venkovských obcích Bělčice, Hvožďany a Mladý Smolivec provést komparaci jednotlivých výsledků a srovnání s kvalitou života za Českou republiku jako celek.

V rámci teoretické části byla terminologicky ukotvena kvalita života, došlo k vymezení pojmů dle významných autorů a byly vytyčeny jednotlivé indexy kvality života vztahující se k různým úrovním zkoumání.

V druhé subkapitole byl zaveden pojem venkov, venkovské sídlo a představeny nejvýznamnější typologie venkova a venkovských obcí České republiky.

Na teoretický základ bylo navázáno v rámci úvodní kapitoly praktické části, kde byly představeny obce Bělčice, Hvožďany a Mladý Smolivec a provedena socioekonomická a finanční analýza obcí, na jejímž základě byla objasněna demografická data vztahující se k obyvatelstvu, nezaměstnanosti, podnikatelským subjektům, vybavenosti obce, infrastruktuře, bytovému fondu a rozpočtu obce.

Pro objektivní hodnocení kvality života ve vybraných obcích byly použity ukazatele publikované v roce 2011 kolektivem autorů na konferenci Venkovský prostor. Na základě těchto ukazatelů došlo ke komparaci ukazatelů z hlediska let 2001 a 2011 a sekundární komparaci mezi jednotlivými obcemi. Na základě socioekonomického, legislativního a ekologického kontextu byly identifikovány příčiny vzniku disparit mezi obcemi.

Hrozí zde nebezpečí plynoucí z růstu nezaměstnanosti, která se oproti roku 2001 více jak zdvojnásobila. Negativní saldo migrace, které je důsledkem odlivu obyvatel, a nevýrazná míra přirozeného přírůstku způsobily, že celkový přírůstek obyvatel je negativní a venkovská populace zkoumaných obcí stárne.

Zásadní změny oproti roku 2001 nastaly také v rozpočtech jednotlivých obcí. Daňové příjmy se zhruba zdvojnásobily a to především díky růstu příjmů ze sdílených daní, který nastal v důsledku novelizace zákona o rozpočtovém určení daní. I v oblasti výdajů došlo u zkoumaných venkovských obcí k nárůstu. Za příčinu je možné označit

zvýšení autonomie a odpovědnosti územní samosprávy, která nastala po ukončení činnosti okresních úřadů na sklonku roku 2002.

Subjektivní pohled na kvalitu života v obcích byl zachycen na základě dat získaných dotazníkovým šetřením. Díky informacím získaným od respondentů byly identifikovány problémy, jimiž je nezbytné se v blízké budoucnosti zabývat.

Nejpalčivějším z nich je hrozba ekologické katastrofy plynoucí z možnosti těžby zlata v Petráškově hoře na Hvožd'ansku, proti které bojují obyvatelé, vedení obce i ekologické organizace.

Obyvatele Bělčic nejvíce trápí stav místních komunikací, který se se vzrůstající vzdáleností od centra obce exponenciálně zhoršuje.

Špatná dopravní dostupnost a nedostatek dopravních spojů je problémem, který primárně sužuje obyvatelé Mladého Smolivce.

Představitelé jednotlivých obcí nemohou vzhledem k omezeným prostředkům splnit veškeré požadavky svých občanů. Jednotlivé obce se však neustále snaží zvyšovat kvalitu života svých obyvatel.

Na Mlado-Smolivecku jsou, z důvodů ztrativnosti prostředí, pro budoucí období 2012 – 2015 naplánovány značné rekonstrukce obecního majetku - jedná se o návsi, zastávky, komunikace, kostel sv. Michala v Dožicích ale i budovu TJ a k ní příslušné hřiště. S ohledem na mladší obyvatelé bylo přebudováno hřiště mateřské školy a je naplánována detailní rekonstrukce interiérů.

Bělčice mají pro budoucí období v plánu vybudování nového a rekonstrukci stávajícího veřejného osvětlení. Chtějí investovat do zvýšení kvality komunikací. Z hlediska kulturního dědictví uvažují o obnově kapličky v Závěšíně.

O udržení svých obyvatel a zpříjemnění prostředí bojuje i obec Hvožd'any. V nadcházejícím roce bude zrekonstruován vodovod v místní části Vacíkov. Plánovány jsou investice do obnovy komunikací a veřejného osvětlení. S cílem zvýšení turistické atraktivity je uvažováno o rekonstrukci Hvožd'anského špejcharu, ve kterém chce vedení obce vybudovat muzeum řemesel.

Obyvatelé zkoumaných obcí si jsou plně vědomi faktu, že život na venkově není jednoduchý, obzvláště v obcích, kde chybí služby, vybavenost, dopravní spoje, technická infrastruktura a lékařská péče. Je zde nouze o pracovní příležitosti a vše je daleko.

Na místě svého bydliště si tito lidé nejvíce považují klidu, blízkosti krásné přírody a čistého prostředí. Váží si práce svých zastupitelů a zajímají se o dění v obci. Pociťují zde relativní pocit bezpečí a blízkost vzájemných lidských vztahů. Ačkoliv je život na venkově náročný a plný kompromisů, o opuštění tohoto místa neuvažují.

Srovnání kvality života jednotlivých obcí s kvalitou života za Českou republiku jako celek umožnilo identifikaci příčin rozdílů v kvalitě života na zkoumaných úrovních. Základní příčinou je rozdílný charakter území, kde na straně jedné jsou venkovské obce do tisíce obyvatel a na straně druhé souhrnné údaje za Českou republiku jako celek, které v sobě zahrnují jednak údaje za menší obce, ale i za velká města.

Tento fakt se zásadně projevil ve finančních ukazatelích vyplývajících z rozpočtů jednotlivých obcí, kde u daňových příjmů dochází k rozdělování a volbě koeficientu na základě kritérií zahrnujících rozlohu obce a počet obyvatel. Stejně tak u místních poplatků jsou ve větších městech stanoveny vyšší sazby. Nedaňové příjmy u venkovských obcí vyplývají především z příjmů z pronájmu majetku, který je v porovnání s celou ČR nevýrazný, vzhledem k majetku, které mají zkoumané obce k dispozici. Výjimku tvoří obce Mladý Smolivec, kde se nedaňové příjmy vyrovnají celorepublikovým a to díky dominantním příjmům z vlastní činnosti.

I výdaje obcí jsou v porovnání s Českou republikou jako celkem podměrečné, příčinu můžeme nalézt ve velikosti území a rozsahu samosprávy.

Celkový přirozený přírůstek na celorepublikové úrovni, díky přísunu imigrantů, vykazuje pozitivní hodnoty. Vzhledem k záporným hodnotám u zkoumaných venkovských obcí je možné předpokládat, že tito přistěhovalci směřují především do měst.

Stárnoucí venkovská populace, jejíž průměrný věk se ve vybraných obcích pohybuje nad celorepublikovým průměrem, vykazuje v obcích Bělčice a Smolivec

oproti roku 2001 přírůstek obyvatel v souladu s vývojem počtu obyvatel v ČR jako celku.

Život ve vybraných venkovských obcích s sebou přináší jistá úskalí, avšak z pozorovaných dat lze usuzovat, že z hlediska celorepublikového vývoje jsou tyto obce jedním z příznivějších míst pro život v České republice.

10. Summary

Goal of diploma work is to analyze quality of life in rural villages Bělčice, Hvoždany a Mladý Smolivec based on chosen segments of quality of life and consequently compare particular results.

Used terminology is explained in the introduction. Basic terms such as quality of life, rural areas, rural settlement and rural typology.

In the practical part of the work researched villages are characterized at first and socioeconomic and financial analyze of the villages is done.

Objective view on the quality of life in the rural area is describe by quality of life indicators. To compare the villages statistical dates are used. Reasons of existing disparities among villages are explained on based socioeconomics, legislative and ecological context.

To create subjective view to the quality of life the questionnaire poll was done. Critical areas that are necessary to deal with were identified. The main problems of the researched villages are not enough public facility, a missing services, few public transportation connections, growing unemployment and aging population.

The inhabitants are fully aware of the negatives of village life including shortage of jobs, bad roads and low quality technical infrastructure. The most people like peace, beautiful nature and clean environment at the place their permanent stay. They appreciate work of their representants and they are interested in activities in their villages. They feel safe and they relaxed how closed they are one to another.

Though life in rural areas is difficult and full of problems. But they don't consider moving to different areas.

Seznam použitých zdrojů

- [1] PACIONE, M. Urban environmental quality and human wellbeing – a social geographical perspective. *Landscape and urban planning*. 2003, roč. 65, č. 1-2, s.19-30.
- [2] IRA, V.; ANDRÁŠKO, I. Kvalita života z pohľadu humánnej geografie; *Geografický časopis*, 2007, roč. 59, č. 2, s. 159-179.
- [3] HEŘMANOVÁ, E. Kvalita života a její modely v současném sociálním výzkumu. *Sociológia*. 2012, roč. 44, č. 4, s. 407-425.
- [4] ŠALGOVIČOVÁ, J. Doložitie aspekty kvality života v podmienkach globalizovanej ekonomiky. In: *Svět práce a kvalita života v globálizovanej ekonomice*. Praha: Výzkumný ústav bezpečnosti práce, 2007, s. 315.
- [5] POTŮČEK, M. A KOL. Průvodce krajinou priorit pro Českou republiku [online]. Praha: Guttenberg, 2002 [cit. 2013-01-23]. Dostupné z: <http://www.martinpotucek.cz/download/books/pruvodce.pdf>
- [6] BLAŽEJ, A. Kvalita života z aspektu udržateľného rozvoja v 21. Storočí. In *Kvalita života a rovnosť príležitostí z aspektu vzdelávania dospelých a sociálnej práce*. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej university v Prešově. 2005, s. 21-26.
- [7] CAGLIERO, R.; CRISTIANO, S.; PIERANGELI, F.; TARANTIOLI, S. *Evaluating the improvement of Quality of life in Rural Areas*. Acona: EAAE Seminar Evidence-Based Agricultural and Rural Policy Making. 2011, s. 15.
- [8] FENCE, D. a J. PERRY. Quality of Life: Its Definition and Measurement. *Research in Development Disabilities*. 1995, roč. 16, č. 1., s. 51-74.
- [9] LIU, B. – CH. Quality of life: Concept, Measure and Results. *The American Journal of economics and sociology*. 1975, roč. 34, č. 1, s. 1-14.
- [10] ANDRÁŠKO, I. Dve dimezie kvality života v kontexte percepcií obyvateľov miest a vidieckych obcí. VAISHAR, A. a V. IRA. *Geografická organizace Česka a Slovenska v súčasnom období*. Brno: Ústav geoniky AV ČR, 2005, s. 6-13. ISBN 80-86407-05-5.
- [11] BAŠIČIN, V. Meranie kvality života vo svete. In: *Kvalita života v podmienkach globalizácie*. Bratislava: Štatistický úrad SR, 2011, s. 64-68.

- [12] MEDERLY, P., J. TOPERCER a P. NOVÁČEK. *Indikátory kvality života a udržitelného rozvoje: kvantitativní, vícerozměrný a variantní přístup*. Praha: UK FSV CESES, 2004. ISBN 8023943898.
- [13] NOVÁČEK, P. *Udržitelný rozvoj*. Olomouc: Univerzita Palackého Olmouc, 2001. ISBN 9788024427959.
- [14] YASSIN MD., S. Quality of Life of the Rural Community: A Comparison between Three Cities. *Journal of Social Science*. 2011, roč. 7, č. 4, 508 - 515.
- [15] ŠIMKOVÁ, E. Udržitelný rozvoj venkova a role venkovské turistiky. *Ekonomie*. 2008, č. 1, s. 26-32.
- [16] HOLÁTOVÁ, D a P. ŘEHOŘ. *Quality of life in rural areas.* , Prague: Czech university of life science Prague, 2008, s. 90-101., ISBN 978-80-213-1851-9
- [17] HRABÁNKOVÁ, M. Hodnocení území z pozice regionální politiky a rozvoje venkova. In: *Venkov je náš svět*. Český Krumlov: Česká zemědělská univerzita Praha, 2006, s. 353-356.
- [18] MAJEROVÁ, V. *Český venkov 2008: Proměny venkova*. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2009. ISBN 9788021319110.
- [19] PERLÍN, R. Venkov, typologie venkovského prostoru. In: www.mvcr.cz [online]. 2008 [cit. 2013-04-29]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/odbor/reforma/perlin.pdf>
- [20] MAŘÍKOVÁ, P. Kde je venkov?. In: *Venkov je náš svět*. Český Krumlov: Česká zemědělská univerzita Praha, 2006, s. 420 -432
- [21] KUČERA, Z. a S. KULDOVÁ. Vnímání venkova: klíčový fenomén jeho rozvoje?. In: *Venkov je náš svět*. Český Krumlov: Česká zemědělská univerzita Praha, 2006, s. 394 – 402
- [22] *Program rozvoje venkova České republiky na období 2007 - 2013*. Praha, 2007. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/programove-dokumenty/program-rozvoje-venkova-cr-puvodni.html>

- [23] BINEK, J. *Venkovský prostor a jeho oživení*. Brno: Georgetown, 2007. ISBN 80-251-19-5.
- [24] *Varianty vymezení venkova a jejich zobrazení ve statistických ukazatelích v letech 2000-2006* [online]. 2008 [cit. 2013-01-23]. ISBN 978-80-250-1755-5. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/edicniplan.nsf/aktual/ep-1>
- [25] PERLÍN, R., S. KUČEROVÁ a Z. KUČERA. Typologie venkovského prostoru. *Geografie*. 2010, roč. 15, č. 2, s. 161-178.
- [26] FALTOVÁ LEITMANOVÁ, I., R. KLUFOVÁ, E. CUDLÍNOVÁ, M. JÍLEK a L. ROLÍNEK. *Venkov jako místo pro žití*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. ISBN 978-80-7357-911-1.
- [27] MAJEROVÁ, V. *Český venkov 2003: situace před vstupem do EU*. Praha: CREDIT Praha, 2003. ISBN 80-213-1121-5.
- [28] *Venkovský prostor: prostor pro žití nebo pro dožití?*. Zátoňské dvory: Jihočeská univerzita, ekonomická fakulta, 2011.
- [29] Česká republika. Metodologický návod k příloze č.1 části B vyhlášky č.500/2006: O územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti. In: 2006. Brno, 2011.
- [30] MÍCHAL, I. *Ekologická stabilita*. Brno: Veronica, 1994. ISBN 80-85368-22-6.
- [31] Bělčice: oficiální web obce. *Bělčice* [online]. 2012 [cit. 2013-02-02]. Dostupné z: <http://www.belcice.cz/>
- [32] Mapa obce Bělčice. In: www.google.com [online]. 2013 [cit. 2013-02-02]. Dostupné z: https://maps.google.cz/maps?hl=cs&q=b%C4%9BI%C4%8Dice&ie=UTF-8&hq=&hnear=0x470b3d84ae80c079:0xaddad8b453a31ede,B%C4%9BI%C4%8Dice&gl=cz&ei=_C9-UZWtFYSN4gTZwYGADQ&sqi=2&ved=0CEYQ8gEwAg

- [33] Český statistický úřad: Veřejná databáze. *Český statistický úřad* [online]. 2013 [cit. 2013-02-02]. Dostupné z: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/uvod.jsp?vo=tabulka>
- [34] Opatření obecné povahy změny č.2 územního plánu sídelního útvaru obce Bělčice: č.1 / 2007. In: *Oficiální stránky města Blatná* [online]. 2007 [cit. 2013-02-03]. Dostupné z: <http://www.mesto-blatna.cz/mestsky-urad/uzemni-planovani-1/prehled-uzemne-planovaci-dokumentace-orp-blatna/belcice/>
- [35] Závěrečný účet obce Bělčice pro rok 2011. In: *Bělčice: oficiální web obce* [online]. 2012 [cit. 2013-02-10]. Dostupné z: <http://www.belcice.cz/zaverecny-ucet-r-2007/ds-4886/p1=2103&archiv=1>
- [36] *Obec Hvoždany* [online]. 2013 [cit. 2013-02-02]. Dostupné z: <http://www.hvozdany.cz/>
- [37] Mapa obce Hvoždany. In: *www.google.com* [online]. 2013 [cit. 2013-02-02]. Dostupné z: <https://maps.google.cz/maps?hl=cs&q=hvo%C5%BE%C4%8Fany&ie=UTF-8&hq=&hnear=0x470b180e7827b4eb:0xe8b0abc842b91757,Hvo%C5%BE%C4%8Fany&gl=cz&ei=zilHUZT2Muvn4QTvxICoCw&ved=0CDoQ8gEwAQ>
- [38] Územní plán obce Hvoždany: textová část. In: *Obec Hvoždany* [online]. 2012 [cit. 2013-02-10]. Dostupné z: <http://www.hvozdany.cz/obec-1/uzemni-plan/?ftresult=%C3%BAzemn%C3%AD+pl%C3%A1n>
- [39] Závěrečný účet obce Hvoždany za rok 2011. In: *Obec hvoždany* [online]. 2012 [cit. 2013-02-10]. Dostupné z: <http://www.hvozdany.cz/?hledej=z%C3%A1v%C4%9Bre%C4%8Dn%C3%BD+%C3%BA%C4%8Det+2011&lang=cs#>
- [40] *Obec Mladý Smolivec* [online]. 2013 [cit. 2013-02-02]. Dostupné z: <http://www.mladysmolivec.cz/>
- [41] Mapa obce Mladý Smolivec. In: *www.google.com* [online]. 2013 [cit. 2013-02-02]. Dostupné z: <https://maps.google.cz/maps?hl=cs&q=hvo%C5%BE%C4%8Fany&ie=UTF-8&hq=&hnear=0x470b180e7827b4eb:0xe8b0abc842b91757,Hvo%C5%BE%C4%8Fany&gl=cz&ei=zilHUZT2Muvn4QTvxICoCw&ved=0CDoQ8gEwAQ>

[42] Územní plán obce Mladý Smolivec: textová část. In: *Město Nepomuk* [online]. 2010 [cit. 2013-02-02]. Dostupné z: <http://www.nepomuk.cz/cs/uzemni-plany-schvalene/uzemni-plan-mlady-smolivec>

[43] Závěrečný účet obce Mladý Smolivec pro rok 2011. In: *Obec Mladý Smolivec* [online]. 2012 [cit. 2013-02-02]. Dostupné z: <http://www.mladysmolivec.cz/cs/archiv-dokumentu/R8-A0-S5/>

[44] PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů*. Praha: Grada Publishing, 2009. ISBN 9788024727899.

Seznam tabulek

Tabulka 1: *Složení indexu KUŽ*

Tabulka 2: *Struktura regionálního indexu kvality života*

Tabulka 3: *Zkoumané aspekty kvality života*

Tabulka 4: *Vývoj počtu obyvatel obce Bělčice*

Tabulka 5: *Podnikatelské subjekty dle převažující činnosti v obci Bělčice k 31. 12. 2011*

Tabulka 6: *Půdní fond obce Bělčice k 31. 12. 2011*

Tabulka 7: *Vývoj počtu obyvatel obce Hvoždany*

Tabulka 8: *Podnikatelské subjekty dle převažující činnosti v obci Hvoždany k 31. 12. 2011*

Tabulka 9: *Půdní fond obce Hvoždany k 31. 12. 2011*

Tabulka 10: *Vývoj počtu obyvatel obce Mladý Smolivec*

Tabulka 11: *Podnikatelské subjekty dle převažující činnosti v obci Mladý Smolivec k 31. 12. 2011*

Tabulka 12: *Půdní fond obce Mladý Smolivec k 31. 12. 2011*

Tabulka 13: *Míra nezaměstnanosti v letech 2001 a 2011*

Tabulka 14: *Počet dokončených bytů v rodinných domech*

Tabulka 15: *Koeficient ekologické stability letech 2001 a 2011*

Tabulka 16: *Míra přirozeného přírůstku v letech 2001 a 2011*

Tabulka 17: *Čistá migrace v letech 2001 a 2011*

Tabulka 18: *Průměrný věk obyvatel v letech 2001 a 2011*

Tabulka 19: *Index vývoje počtu obyvatel 2001 – 2011*

Tabulka 20: *Daňové příjmy na obyvatele vybraných obcí v letech 2001 a 2011*

- Tabulka 21: *Nedaňové příjmy na obyvatele vybraných obcí v letech 2001 a 2011*
- Tabulka 22: *Příjmy ze sdílených daní na obyvatele v letech 2001 a 2011*
- Tabulka 23: *Příjmy z místních poplatků na obyvatele v letech 2001 a 2011*
- Tabulka 24: *Investiční přijaté transfery vybraných obcí v letech 2001 a 2011*
- Tabulka 25: *Kapitálové výdaje vybraných obcí v letech 2001 a 2011*
- Tabulka 26: *Financování v letech 2001 a 2011*
- Tabulka 27: *Výdaje vybraných obcí po konsolidaci v letech 2001 a 2011*
- Tabulka 28: *Počet částí vybraných obcí*
- Tabulka 29: *Specifická hustota zalidnění ve vybraných obcích v letech 2001 a 2011*
- Tabulka 30: *Objektivní ukazatele kvality života pro zkoumané obce v letech 2001 a 2011*
- Tabulka 31: *Místo výkonu práce*
- Tabulka 32: *Délka denní dojížděky za prací*
- Tabulka 33: *Podíl obyvatel pracujících v zemědělství*
- Tabulka 34: *Délka života občanů v obci*
- Tabulka 35: *Délka života občanů v obci od přistěhování*
- Tabulka 36: *Místo původu přistěhovalců*
- Tabulka 37: *Obyvatelstvo zvažující změnu bydliště*
- Tabulka 38: *Hodnocení aspektů života na venkově (v %)*
- Tabulka 39: *Zájem respondentů o dění v obci*
- Tabulka 40: *Problematické oblasti nezbytné k řešení ve vybraných obcích*
- Tabulka 41: *Porovnání kvality života ve vybraných obcích a celé ČR*

Seznam obrázků

Obrázek 1: *Kvalita života*

Obrázek 2: *Model kvality života*

Obrázek 3: *Vzorec koeficientu ekologické stability*

Obrázek 4: *Mapa Bělčic*

Obrázek 5: *Mapa obce Hvožd'any*

Obrázek 6: *Mapa obce Mladý Smolivec*

Seznam Grafů

Graf 1: *Hospodaření obce Bělčice v letech 2001 - 2011*

Graf 2: *Hospodaření obce Hvoždany v letech 2001 – 2011*

Graf 3: *Hospodaření obce Mladý Smolivec v letech 2001 – 2011*

Graf 4: *Spokojenost obyvatel s místem bydliště a jeho okolím (%)*

Graf 5: *Výhody života na venkově*

Graf 6: *Nevýhody života na venkově*

Seznam Příloh

Příloha 1: *Objektivní ukazatele kvality života*

Příloha 2: *Klasifikace území na základě hodnoty KES*

Příloha 3: *Dotazník kvality života venkovské populace*

Příloha 4: *Věková a genderová struktura obyvatel obce Bělčice k 31. 12. 2011*

Příloha 5: *Pohyb a vývoj obyvatel obce Bělčice pro rok 2011*

Příloha 6: *Vzdělanostní struktura obyvatelstva obce Bělčice k 31. 12. 2011*

Příloha 7: *Nezaměstnanost v obci Bělčice k 31. 12. 2011*

Příloha 8: *Vybavenost obce Bělčice k 31. 12. 2011*

Příloha 9: *Bytový fond obce Bělčice k 26. 03. 2011*

Příloha 10: *Příjmy obce Bělčice v roce 2011*

Příloha 11: *Výdaje obce Bělčice v roce 2011*

Příloha 12: *Věková a genderová struktura obyvatel obce Hvožd'any k 31. 12. 2011*

Příloha 13: *Pohyb a vývoj obyvatel obce Hvožd'any pro rok 2011*

Příloha 14: *Vzdělanostní struktura obyvatelstva obce Hvožd'any k 31. 12. 2011*

Příloha 15: *Nezaměstnanost v obci Hvožd'any k 31. 12. 2011*

Příloha 16: *Vybavenost obce Hvožd'any k 31. 12. 2011*

Příloha 17: *Bytový fond obce Hvožd'any k 26.03.2011*

Příloha 18: *Příjmy obce Hvožd'any v roce 2011*

Příloha 19: *Výdaje obce Hvožd'any v roce 2011*

Příloha 20: *Věková a genderová struktura obyvatel obce Mladý Smolivec k 31. 12. 2011*

Příloha 21: *Pohyb a vývoj obyvatel obce Mladý Smolivec pro rok 2011*

Příloha 22: *Vzdělanostní struktura obyvatelstva obce Mladý Smolivec k 31. 12. 2011*

Příloha 23: *Nezaměstnanost v obci Mladý Smolivec k 31. 12. 2011*

Příloha 24: *Vybavenost obce Mladý Smolivec k 31. 12. 2011*

Příloha 25: *Bytový fond obce Mladý Smolivec k 26.03.2011*

Příloha 26: *Příjmy obce Mladý Smolivec v roce 2011*

Příloha 27: *Výdaje obce Mladý Smolivec v roce 2011*

Příloha 28: *Počty dotazníků*

Příloha 29: *Věková struktura respondentů*

Příloha 30: *Genderové složení respondentů*

Příloha 31: *Vzdělanostní struktura respondentů*

Příloha 32: *Zastoupení obyvatel místních částí v souboru respondentů*

Příloha 33: *Typ ekonomické aktivity*

Příloha 34: *Vývoj nezaměstnanosti v ČR v letech 2001 - 2011*

Příloha 1: *Objektivní ukazatele kvality života*

Míra nezaměstnanosti
Počet dokončených bytů v rodinných domech / 1000 obyvatel
Koeficient ekologické stability (KES)
Míra přirozeného přírůstku
Čistá migrace
Průměrný věk
Index vývoje počtu obyvatel
Daňové příjmy na obyvatele
Nedaňové příjmy na obyvatele
Příjmy ze sdílených daní na obyvatele
Příjmy z místních poplatků na obyvatele
Investiční přijaté transfery
Kapitálové výdaje
Financování
Výdaje po konsolidaci
Počet částí obce
Specifická hustota zalidnění (počet obyvatel na zastavěnou plochu v ha)

Zdroj : Klufová, Faltová Leitmanová, Cudlínová, Jílek, Rolínek (2011) [28]

Příloha 2: *Klasifikace území na základě hodnoty KES*

Hodnota KES	Charakteristika
< 0,1	území s maximálním narušením přírodních struktur
0,1 – 0,3	území nadprůměrně využívané se zřetelným narušením přírodních ploch
0,3 - 1	území intenzivně využívané, hlavně zemědělskou činností
1 - 3	vcelku vyvážená krajina
3 <	přírodní a přírodě blízká krajina s převahou ekologicky stabilních struktur

Zdroj : Míchal, I. (1994) [30]

Příloha 3: *Dotazník kvality života venkovské populace*

Vážená paní / vážený pane,

dovoluji si Vás tímto požádat o účast na dotazníkovém šetření zabývajícím se výzkumem kvality života ve Vaší obci. Mé jméno je Lenka Zajíčková a jsem studentkou Ekonomické fakulty, Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích a tento dotazník je nedílnou součástí mé diplomové práce. Dotazník je ANONYMNÍ. Poskytnuté informace budou použity pouze pro účely zmiňované diplomové práce. Vyplnění dotazníku by mělo zabrat 5-10 minut.

Děkuji Vám za Váš čas a spolupráci!

1. Jak dlouho žijete v obci? od narození
..... let

V případě, že žijete v obci od narození pokračujte otázkou č.3

2. Přistěhoval /a jsem se z obce:	do 99 obyvatel	☐
	100 – 199 obyvatel	☐
	200 – 499 obyvatel	☐
	500 – 1999 obyvatel	☐
	2000 – 4999 obyvatel	☐
	5000 – 9999 obyvatel	☐
	nad 10 000 obyvatel	☐

Název obce:

3. Jste spokojen/a s místem Vašeho bydliště a jeho okolím?	Spokojen/a	☐
	Celkem spokojen/a	☐
	Celkem nespokojen/a	☐
	Nespokojen	☐

4. Uvažujete o změně bydliště? ANO NE

Pokud ano proč?

5. Výhody života na venkově:

Život je zde klidnější než ve městech
Čisté prostředí - vzduch
Lidé jsou si bližší
Vlastnictví nemovitosti, zahrady, pole,...
Dodržování tradic
Blízkost přírody
Nižší hluchnost (oproti městům)
Nízká kriminalita (oproti městům)

Jiné :

6. Nevýhody života na venkově:

Nedostatek pracovních příležitostí
Nedostatek služeb
Nízké nákupní možnosti
Velká dojezdová vzdálenost
Nedostatečné kulturní vyžití
Špatná dopravní dostupnost

Jiné :

7. Ekonomické postavení

Student
Důchodce
Nezaměstnaný
V domácnosti
Zaměstnanec
OSVČ

V případě, že v současné době nepracujete pokračujte otázkou č.10.

8. Místo výkonu mé práce je v obci kde žiji
v jiné venkovské obci
ve městě
různě, dojíždím za zákazníky

9. Denně dojíždím za prací méně jak 5 minut
5-10 minut
10-15 minut
15 -20 minut
více jak 20 minut

10. Pracujete v zemědělství? ANO NE

11. Jak hodnotíte:

	Velmi spokojen	Spokojen	Celkem spokojen	Nespokojen	Velmi nespokojen
Kulturní a sportovní vyžití v obci					
Pracovní příležitosti					
Stav obecních komunikací					
Dostupnost mateřské školy					
Dostupnost školy					
Dostupnost dalších možností vzdělávání					
	Velmi spokojen	Spokojen	Celkem spokojen	Nespokojen	Velmi nespokojen
Vybavenost					
Hlučnost prostředí					
Prostředí obce					
Upravenost obce					
Práce starosty a zastupitelstva					
Bezpečnostní situaci v obci					
Kvalitu ovzduší					
Množství dopravy					
Dopravní dostupnost					
Mezilidské a sousedské vztahy					

12. Zajímáte se o dění v obci? ANO NE

13. Které problematické oblasti by měli být nejdříve řešeny (vyberte):

Zlepšení dopravní dostupnosti – více dopravních spojů	
Zvýšení kvality komunikací a cest	
Podpora podnikání	
Zlepšení občanské vybavenosti – škola, pošta, obchod	
Ochrana přírody a krajiny – zlepšení životního prostředí	
Zlepšení technické infrastruktury – vybudování vodovodu, kanalizace, plynofikace	
Výstavba nového bydlení	
Vytvoření nových pracovních míst	
Rozvoj místních tradic a zvyků	
Zlepšení kulturního a společenského vyžití	

Jiné problémy obce nezbytné k řešení:

.....

14. Věková kategorie

18 až 29 let	☐
30 až 44 let	☐
45 až 59 let	☐
60 a více let	☐

15. Pohlaví

Muž	☐
Žena	☐

16. Nejvyšší ukončené vzdělání

Základní	☐
Vyučen	☐
Maturita	☐
VŠ	☐

17. Místo bydliště

Příloha 4: Věková a genderová struktura obyvatel obce Bělčice k 31. 12. 2011

		Celkem	muži	ženy	Celkem %	muži %	ženy%
Obyvatelstvo celkem		1 017	508	509		49,95	50,05
z toho ve věku	0 - 14	139	77	62	13,67	55,40	44,60
	15 - 64	683	353	330	67,16	51,68	48,32
	65 a více	195	78	117	19,17	40,00	60,00

Zdroj : www.czso.cz [33]

Příloha 5: Pohyb a vývoj obyvatel obce Bělčice pro rok 2011

živě narození	zemřelí	přirozený přírůstek	přistěhovalí	vystěhovalí	saldo migrace	přirozený přírůstek / úbytek
11	11	0	21	25	-4	-4

Zdroj : www.czso.cz [33]

Příloha 6: Vzdělanostní struktura obyvatelstva obce Bělčice k 31. 12. 2011

Obyvatelstvo ve věku 15 a více let		878
z toho podle stupně vzdělání	bez vzdělání	1
	základní včetně neukončeného	193
	střední vč. vyučení (bez maturity)	341
	úplné střední (s maturitou)	220
	nástavbové studium	27
	vyšší odborné vzdělání	9
	vysokoškolské	45

Zdroj : www.czso.cz [33]

Příloha 7: Nezaměstnanost v obci Bělčice k 31. 12. 2011

Počet uchazečů o zaměstnání	Z toho		Míra nezaměstnanosti
	absolventů	evidence nad 12 měsíců	
65	6	23	14%

Zdroj : www.czso.cz [33]

Příloha 8: Vybavenost obce Bělčice k 31. 12. 2011

Kultura	Veřejná knihovna vč. poboček	1
	Muzeum (včetně poboček a samostatných památníků)	1
	Kulturní zařízení ostatní	1
	Sakrální stavba	2
	Hřbitov	2
Školství	Mateřská škola	1
	Základní škola - vyšší stupeň (1.-9. ročník)	1
Sport	Hřiště (s provozovatelem nebo správcem)	1
	Tělocvičny (vč. školních)	1
Zdravotnictví	Detasované pracoviště samostatné ordinace praktického lékaře pro děti a dorost	1

Zdroj : www.czso.cz [33]

Příloha 9: Bytový fond obce Bělčice k 26. 03. 2011

		Celkem	rodinné domy	bytové domy	ostatní budovy
Domy úhrnem		485	468	13	4
Domy obydlené		310	295	13	2
z toho podle vlastnictví domu	fyzická osoba	277	274	2	1
	obec, stát	7	3	3	1
	bytové družstvo	-	-	-	-
	spoluvlastnictví vlastníků bytů	15	9	6	-
z toho podle období výstavby nebo rekonstrukce domu	1919 a dříve	62	62	-	-
	1920 - 1970	112	109	3	-
	1971 - 1980	55	49	6	-
	1981 - 1990	31	28	2	1
	1991 - 2000	15	13	1	1
	2001 - 2011	26	26	-	-

Zdroj : www.czso.cz [33]

Příloha 10: Příjmy obce Bělčice v roce 2011

Příjmy celkem		12 514 900 Kč
z toho:	Daňové příjmy	9 385 398 Kč
	Nedaňové příjmy	1 485 705 Kč
	Kapitálové příjmy	10 450 Kč
	Dotace	1 633 347 Kč

Zdroj : Závěrečný účet obce Bělčice za rok 2011 [35]

Příloha 11: Výdaje obce Bělčice v roce 2011

Výdaje celkem		14 569 600 Kč
z toho:	Běžné výdaje	13 628 976 Kč
	Kapitálové výdaje	940 624 Kč

Zdroj : Závěrečný účet obce Bělčice za rok 2011 [35]

Příloha 12: Věková a genderová struktura obyvatel obce Hvožd'any k 31. 12. 2011

		Celkem	muži	ženy	Celkem %	muži %	ženy%
Obyvatelstvo celkem		813	412	401		50,68	49,32
z toho ve věku	0 - 14	110	52	58	13,53	47,27	52,73
	15 - 64	564	301	263	69,37	53,37	46,63
	65 a více	139	59	80	17,10	42,45	57,55

Zdroj : www.czso.cz [33]

Příloha 13: Pohyb a vývoj obyvatel obce Hvožd'any pro rok 2011

živě narození	zemřelí	přirozený přírůstek	přistěhovalí	vystěhovalí	saldo migrace	přirozený přírůstek / úbytek
6	13	-7	19	21	-2	-9

Zdroj : www.czso.cz [33]

Příloha 14: Vzdelanostní struktura obyvatelstva obce Hvožd'any k 31. 12. 2011

		Celkem
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let		703
z toho podle stupně vzdělání	bez vzdělání	1
	základní včetně neukončeného	184
	střední vč. vyučení (bez maturity)	256
	úplné střední (s maturitou)	179
	nástavbové studium	17
	vyšší odborné vzdělání	4
	vysokoškolské	41

Zdroj : www.czso.cz [33]

Příloha 15: *Nezaměstnanost v obci Hvožd'any k 31. 12. 2011*

Počet uchazečů o zaměstnání	Z toho		Míra nezaměstnanosti
	absolventů	evidence nad 12 měsíců	
36	-	9	8,7 %

Zdroj : www.czso.cz [33]

Příloha 16: *Vybavenost obce Hvožd'any k 31. 12. 2011*

Kultura	Veřejná knihovna vč. poboček	1
	Kulturní zařízení ostatní	1
	Sakrální stavba	1
	Hřbitov	1
Školství	Mateřská škola	1
	Základní škola - vyšší stupeň (1.-9. ročník)	1
Sport	Hřiště (s provozovatelem nebo správcem)	1
	Tělocvičny (vč. školních)	1
Zdravotnictví	Samostatná ordinace praktického lékaře pro dospělé	1
	Detasované pracoviště samostatné ordinace praktického lékaře pro děti a dorost	1
	Detasované pracoviště samostatné ordinace praktického lékaře - stomatologa	1

Zdroj : www.czso.cz [33]

Příloha 17: *Bytový fond obce Hvožd'any k 26.03.2011*

		Celkem	rodinné domy	bytové domy	ostatní budovy
Domy úhrnem		383	363	14	6
Domy obydlené		215	197	13	5
z toho podle vlastnictví domu	fyzická osoba	185	184	1	-
	obec, stát	13	3	6	4
	bytové družstvo	1	-	1	-
	spoluvlastnictví vlastníků bytů	11	6	5	-
z toho podle období výstavby nebo rekonstrukce domu	1919 a dříve	32	32	-	-
	1920 - 1970	69	66	2	1
	1971 - 1980	53	45	6	2
	1981 - 1990	33	32	1	-
	1991 - 2000	12	10	1	1
	2001 - 2011	11	8	3	-

Zdroj : www.czso.cz [33]

Příloha 18: *Příjmy obce Hvožd'any v roce 2011*

Příjmy celkem		14 145 530 Kč
z toho:	Daňové příjmy	8 619 010 Kč
	Nedaňové příjmy	2 083 100 Kč
	Kapitálové příjmy	787 910 Kč
	Dotace	2 655 510 Kč

Zdroj : Závěrečný účet obce Hvožd'any pro rok 2011 [39]

Příloha 19: *Výdaje obce Hvožd'any v roce 2011*

Výdaje celkem		13 575 570 Kč
z toho:	Běžné výdaje	12 434 060 Kč
	Kapitálové výdaje	1 141 510 Kč

Zdroj : Závěrečný účet obce Hvožd'any pro rok 2011 [39]

Příloha 20: *Věková a genderová struktura obyvatel obce Mladý Smolivec k 31. 12. 2011*

		Celkem	muži	ženy	Celkem %	muži %	ženy%
Obyvatelstvo celkem		721	364	357		50,49	49,51
z toho ve věku	0 - 14	95	46	49	13,18	48,42	51,58
	15 - 64	492	268	224	68,24	54,47	45,53
	65 a více	134	50	84	18,59	37,31	62,69

Zdroj : www.czso.cz [33]

Příloha 21: *Pohyb a vývoj obyvatel obce Mladý Smolivec pro rok 2011*

živě narození	zemřelí	přirozený přírůstek	přistěhovalí	vystěhovalí	saldo migrace	přirozený přírůstek / úbytek
7	5	2	25	30	-5	-3

Zdroj : www.czso.cz [33]

Příloha 22: *Vzdělanostní struktura obyvatelstva obce Mladý Smolivec k 31. 12. 2011*

		Celkem
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let		626
z toho podle stupně vzdělání	bez vzdělání	-
	základní včetně neukončeného	145
	střední vč. vyučení (bez maturity)	287
	úplně střední (s maturitou)	140
	nástavbové studium	4
	vyšší odborné vzdělání	4
	vysokoškolské	23

Zdroj : www.czso.cz [33]

Příloha 23: *Nezaměstnanost v obci Mladý Smolivec k 31. 12. 2011*

Počet uchazečů o zaměstnání	Z toho		Míra nezaměstnanosti
	absolventů	evidence nad 12 měsíců	
27	-	9	8%

Zdroj : www.czso.cz [33]

Příloha 24: *Vybavenost obce Mladý Smolivec k 31. 12. 2011*

Kultura	Veřejná knihovna vč. poboček	2
	Kulturní zařízení ostatní	1
	Sakrální stavba	2
	Hřbitov	1
Školství	Mateřská škola	1
Sport	Hřiště (s provozovatelem nebo správcem)	2
	Tělocvičny (vč. školních)	1
Zdravotnictví	Detasované pracoviště samostatné ordinace praktického lékaře pro dospělé	1

Zdroj : www.czso.cz [33]

Příloha 25: Bytový fond obce Mladý Smolivec k 26.03.2011

		Celkem	rodinné domy	bytové domy	ostatní budovy
Domy úhrnem		372	364	6	2
Domy obydlené		218	211	6	1
z toho podle vlastnictví domu	fyzická osoba	184	183	-	1
	obec, stát	3	3	-	-
	bytové družstvo	3	2	1	-
	spoluvlastnictví vlastníků bytů	7	7	-	-
z toho podle období výstavby nebo rekonstrukce domu	1919 a dříve	32	32	-	-
	1920 - 1970	75	71	3	1
	1971 - 1980	46	46	-	-
	1981 - 1990	34	31	3	-
	1991 - 2000	15	15	-	-
	2001 - 2011	14	14	-	-

Zdroj : www.czso.cz [33]

Příloha 26: Příjmy obce Mladý Smolivec v roce 2011

Příjmy celkem		14 742 250 Kč
z toho:	Daňové příjmy	6 878 090 Kč
	Nedaňové příjmy	2 247 237 Kč
	Kapitálové příjmy	742 820 Kč
	Dotace	4 874 104 Kč

Zdroj : Závěrečný účet obce Mladý Smolivec pro rok 2011 [43]

Příloha 27: Výdaje obce Mladý Smolivec v roce 2011

Výdaje celkem		13 737 940 Kč
z toho:	Běžné výdaje	11 357 850 Kč
	Kapitálové výdaje	2 380 090 Kč

Zdroj : Závěrečný účet obce Mladý Smolivec pro rok 2011 [43]

Příloha 28: Počty dotazníků

	Bělčice	Hvozdčany	Mladý Smolivec
Počet rozdaných dotazníků	90	90	90
Počet navrácených dotazníků	79	84	87
Počet vyřazených dotazníků	1	2	1
Počet správně vyplněných dotazníků	78	82	86

Zdroj : vlastní dotazníkové šetření

Příloha 29: *Věková struktura respondentů*

	Bělčice	Hvožd'any	Mladý Smolivec
18- 29	14,10 %	15,85 %	11,63 %
30 -44	37,18 %	35,37 %	22,09 %
45 - 59	32,05 %	24,39 %	38,37 %
60 a více	16,67 %	24,39 %	27,91 %

Zdroj : vlastní dotazníkové šetření

Příloha 30: *Genderové složení respondentů*

	Bělčice	Hvožd'any	Mladý Smolivec
Muži	43,59%	51,22 %	54,65 %
Ženy	56,41 %	48,78 %	45,35 %

Zdroj : vlastní dotazníkové šetření

Příloha 31: *Vzdělanostní struktura respondentů*

	Bělčice	Hvožd'any	Mladý Smolivec
základní	8,97 %	6,10 %	15,12 %
vyučen	48,72 %	52,44 %	41,86 %
maturita	33,33 %	36,59 %	34,88 %
VŠ	8,97 %	4,88 %	8,14 %

Zdroj : vlastní dotazníkové šetření

Příloha 32: *Zastoupení obyvatel místních částí v souboru respondentů*

Bělčice		Hvožd'any		Mladý Smolivec	
Bělčice	47,44 %	Hvožd'any	60,98 %	Budislavice	9,30 %
Hostišovice	10,26 %	Leletice	8,54 %	Dožice	6,98 %
Podruhí	5,13%	Planiny	2,44 %	Mladý Smolivec	37,21 %
Tisov	7,69 %	Pozdyně	2,44 %	Radošice	5,81 %
Újezdec	12,82 %	Roželov	8,54 %	Starý Smolivec	40,70 %
Záhrobí	10,26 %	Vacíkov	17,07 %		
Závišín	6,41 %				

Zdroj : vlastní dotazníkové šetření

Příloha 33: *Typ ekonomické aktivity*

	Bělčice	Hvoždany	Mladý Smolivec
student	1,28%	3,66 %	5,81 %
důchodce	19,23 %	23,17 %	26,74 %
nezaměstnaný	6,41 %	6,10 %	4,65 %
v domácnosti	5,13 %	2,44 %	4,65 %
zaměstnanec	64,10 %	54,88 %	51,16 %
OSVČ	3,85 %	9,76 %	6,98 %

Zdroj : vlastní dotazníkové šetření

Příloha 34: *Vývoj nezaměstnanosti v ČR v letech 2001 – 2011(%)*

Rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Míra nezaměstnanosti	8,90	9,81	10,31	9,47	8,88	7,67	5,98	5,96	9,24	8,62	9,36

Zdroj : www.czso.cz [33]